

İSTANBUL TAKAS VE SAKLAMA BANKASI A.Ş. TAKASBANK ÖDÜNÇ PAY PİYASASI UYGULAMA ESASLARI PROSEDÜRÜ

Prosedür değişikliklerine ilişkin liste:

1. 14.12.2021 tarihli ve 1741 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
2. 05.01.2022 tarihli ve 1758 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
3. 17.03.2022 tarihli ve 1783 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
4. 18.11.2022 tarihli ve 1829 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
5. 08.12.2022 tarihli ve 1832 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
6. 27.01.2023 tarihli ve 1855 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
7. 05.04.2023 tarihli ve 1876 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
8. 19.06.2023 tarihli ve 1889 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
9. 27.07.2023 tarihli ve 1896 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
10. 22.01.2024 tarihli ve 1949 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
11. 21.02.2024 tarihli ve 1956 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.
12. 10.06.2024 tarihli ve 1978 sayılı Genel Mektubumuzda yayımlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1-

(1) Bu Prosedür'ün amacı, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. nezdinde faaliyet gösteren ve Takasbank'ın Merkezi Karşı Taraf olarak hizmet verdiği Ödünç Pay Piyasası'nın işleyiş ve uygulamalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2-

(1) Takasbank Ödünç Pay Piyasası işlemleri bu Prosedür kapsamındadır. Bu Prosedür'de düzenlenmeyen hususlarda, İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği ile Takasbank Ödünç Pay Piyasası Yönergesi hükümleri uygulanır.

Dayanak

MADDE 3-

(1) Bu Prosedür, 14/08/2013 tarih ve 28735 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği ile 14/08/2013 tarih ve 257 sayılı Yönetim Kurulunda onaylanarak Kurul'un 15/08/2013 Tarih, 28 sayılı toplantısında alınan onayı takiben 02/09/2013 tarihinde yürürlüğe giren Takasbank Ödünç Pay Piyasası Yönergesi'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4-

(1) Bu Prosedür'de geçen;

- a) **Açık teklif yöntemi:** Takasbank'ın bir işlemin eşleştiği anda ÖPP katılımcıları arasına girerek alıcıya karşı satıcı ve satıcıya karşı ise alıcı konumuna geçmesini,

- b) **Borsa:** Borsa İstanbul Anonim Şirketi'ni,
- c) **Bulunması gereken teminat tutarı:** ÖPP'de alınan pozisyonlar dolayısıyla herhangi bir temerrüdün ortaya çıkması halinde potansiyel risklere karşı talep edilen başlangıç teminatı ile ilgili pozisyonların işlem fiyatları ile cari fiyatlar kullanılarak elde edilen piyasa değerleri arasındaki farkı yansıtan değişim teminatı toplamını,
- ç) **Değerlenmiş teminat tutarı:** Toplam yatırılmış teminatın teminat değerlendirme katsayıları, grup limitleri ve alt grup limitleri uygulaması sonucu hesaplanan tutarı,
- d) **Genel Müdür:** Takasbank Genel Müdürü'nü,
- e) **İşlem komisyonu:** ÖPP'de gerçekleşen işlemler nedeniyle, ödünç veren üyeye ödenmesi, ödünç alan üyeden ise tahsil edilmesi gereken ve Prosedürde belirlenen usul çerçevesinde hesaplanan tutarı,
- f) **Kanun:** 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nu,
- g) **Kurul:** Sermaye Piyasası Kurulu'nu,
- ğ) **MKK:** Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi'ni,
- h) **MKT Yönetmeliği:** 14/08/2013 tarih ve 28735 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'ni,
- ı) **MTK Yönetmeliği:** 18/07/2013 tarih ve 28711 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş. Merkezi Takas Yönetmeliği'ni,
- i) **Müşteri:** Sermaye piyasası mevzuatı uyarınca ödünç işlemi gerçekleştiren üyelerin, gerçek ve tüzel kişi müşterileri ile yatırım fonlarını,
- j) **Ödünce (İşleme) Konu Kıymet:** ÖPP'de işlemlere konu olabilecek kıymetler, Borsa Pazarlarında işlem gören, kredili alım ve açığa satış işlemlerine konu olan Yıldız Pazar ve Ana Pazar'da yer alan paylar ve borsa yatırım fonu katılma belgelerini,
- k) **Ödünç Pay Piyasası (ÖPP- Piyasa):** Takasbank tarafından belirlenen tür, miktar ve dönemlerde teminat göstererek ödünce konu kıymet ödünç almak veya vermek isteyen Aracı kurum ve bankalar ile bunların müşterilerinin talepleri ile tekliflerinin karşılaşmasını sağlayan, Takasbank tarafından kurulan ve işletilen piyasayı,
- l) **Prosedür:** ÖPP Yönergesi esas alınarak hazırlanan; ÖPP'nin işleyiş ve uygulamalarına ilişkin, usul ve esasları içeren ve Genel Müdür tarafından onaylanan iş bu "Ödünç Pay Piyasası Uygulama Esasları Prosedürü"nü,
- m) **Riske maruz değer:** Elde tutulan bir portföy ya da varlık değerinin, faiz oranlarında, döviz kurlarında, emtia ve pay fiyatlarındaki dalgalanmalar nedeniyle meydana gelebilecek değişiklikler sonucunda maruz kalabileceği en yüksek zararı, belli bir dönem dahilinde ve belli bir olasılık seviyesinde ifade eden ve genel kabul görmüş sayısal yöntemlerle tahmin edilen değeri,
- n) **Serbest hesap:** Aracı Kurum ve Bankaların Takasbank nezdindeki 11-1 serbest cari hesaplarını,
- o) **Takasbank:** İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi'ni,
- ö) **TCMB:** Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nı,
- p) **Tebliğ:** Kurul'un bu Prosedür kapsamındaki ödünç alma ve verme işlemlerini düzenleyen ilgili Tebliğ'ini,
- r) **Temsilci:** Aracı kurum ve bankaların ÖPP'de işlem yapmak üzere yetkilendirdikleri kişileri,
- s) **Üye:** ÖPP'de işlem yapmak üzere Takasbank tarafından yetkilendirilen aracı kurum ve bankaları,
- ş) **Yönerge:** 14/08/2013 tarih, 257 sayılı Yönetim Kurulunda onaylanarak Kurul'un 15/08/2013 tarih, 28 sayılı toplantısında alınan onayı takiben 02/09/2013 tarihinde yürürlüğe giren Takasbank Ödünç Pay Piyasası Yönergesi'ni
- t) **Yönetim Kurulu:** Takasbank Yönetim Kurulu'nu

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Üyelğe İlişkin Esaslar

Üyelik

MADDE 5-

- (1) Bu Prosedür'ün 6 ncı maddesinde belirlenen şartları sağlayan kuruluşlar, Takasbank tarafından yetkilendirilmeleri koşuluyla ÖPP üyesi olabilirler.
- (2) ÖPP'ye üye olma hakkını haiz olanlar MKT Yönetmeliğinin 8 inci maddesi birinci fıkrası uyarınca doğrudan takas üyesi olarak addolunurlar.

Üyelik şartları

MADDE 6-

- (1) Üyelik için MKT Yönetmeliği'nin 7 inci maddesindeki şartlara ilaveten aşağıdaki koşulların da sağlanmış olması gerekir:
  - a) İlgili mevzuat uyarınca ödünç işlemi yapmaya imkân veren sermaye piyasası faaliyeti izni alınmış olması,
  - b) Üyenin özkaynaklarının **100.000.000.-TL**'sından az olmaması,
  - c) Piyasadan ödünç almak isteyen üyelerin Yönetim Kurullarınca; bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemleri ile ilgili Takasbank tarafından belirlenen örneğe uygun beyannameyi onaylayarak ibraz etmiş olmaları,
  - ç) Bu maddeye göre aracı kurumlar için belirlenen asgari özsermaye tutarları, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca ilan edilen yeniden değerlendirme oranının %20 sinin altına inmemek kaydıyla her yıl Sermaye Piyasası Kurulu'nca belirlenen oranda arttırılır. Halihazırda MKT üyesi olan kurumların belirlenen yeni özsermaye tutarlarını düzenleyici ve denetleyici kurum tarafından veyahut Takasbank Yönetim Kurulu'nca verilecek süre sonuna kadar sağlamak zorundadır.
- (2) Takasbank, ÖPP işlemleri ile ilgili olarak üyenin bilgi işlem, risk yönetimi, iç kontrol ve iç denetim sistemlerinde arayacağı asgari kriterleri çıkaracağı bir prosedürle belirlemeye, aranan kriterleri karşılayamayan kuruluşlara uyum için süre vermeye, taahhüt almaya ve kriterlerin sağlanıp sağlanmadığını incelemeye yetkilidir.

Üyelerin yükümlülükleri

MADDE 7-

- (1) Üyeler MKT Yönetmeliği'nin 12 nci maddesindeki yükümlülükler ek olarak;
  - a) Takasbank tarafından bu Prosedür ile ÖPP işlemleri için belirlenmiş ilke ve kurallara uygun hareket etmek,
  - b) Ödünce konu kıymeti teslim etmek, işlem komisyonu ve Takasbank komisyonu ödemek,
  - c) Temsilcilerini ve bunlarla ilgili güncellemeleri Takasbank'a iletme, Takasbank tarafından istenen bilgi ve belgeleri süresi içinde bildirmek ve/veya göndermek zorundadırlar.

Üye işlem faaliyetlerinin kısıtlanması

MADDE 8-

- (1) Üyelerin ÖPP faaliyetleri aşağıdaki durumlarda, Takasbank tarafından kısıtlanabilir.
  - a) MTK Yönetmeliğinin 13 üncü maddesi uyarınca, takas hizmeti verilen piyasa veya sermaye piyasası araçlarında faaliyetlerinin durdurulması veya üyelikten çıkarılması,
  - b) MKT Yönetmeliğinin 14 üncü maddesi ikinci fıkrası uyarınca, merkezi karşı taraf hizmeti verilen sermaye piyasası aracında veya piyasalarda faaliyetlerinin kısıtlanması,

- c) Yönerge, bu Prosedür ve Ödünç Pay Piyasası Sözleşmesi'nde belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi,
- ç) Üye ile ilgili; protesto, haciz, ihtiyati tedbir gibi olumsuzluklar tespit edilmesi, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulması, ilgili faaliyet yetki belgesinin iptali, herhangi bir nedenle sermaye piyasası araçları ile ilgili işlem yapmasının yasaklanması, haklarında tedrici tasfiye ya da iflas kararı verilmiş olması veya olumsuz istihbarat alınması,
- d) Takasbank tarafından periyodik olarak yapılan; istihbarat, mali tahlil ve/veya derecelendirme çalışması sonucu üyenin kredi değerliliğinin olmadığı veya azaldığının tespit edilmesi,
- (2) Üyeler portföy veya müşterilerinin;
- a) ÖPP'de kıymet temerrüdünde olmaları halinde veya haklarında işlem yasağı ve benzeri kısıtlamaların bulunması durumlarında, bahse konu hesaplar adına ÖPP'de işlem yapamazlar.
- b) Teminat tamamlama çağrısı durumunda olmaları halinde bu Prosedür'ün 34 üncü maddesinde belirlenen esaslar çerçevesinde işlem yapıp yapmama durumları belirlenir.
- (3) Bu maddede yazılı durumlardan birinin ortaya çıkması halinde Takasbank, üyenin ÖPP'ye olan mevcut yükümlülüklerinin kısmen veya tamamen tasfiye edilmesini kararlaştırabilir. Takasbank tarafından bu doğrultuda karar verilmesi halinde üyenin yükümlülükleri, bu Prosedür'ün 46 ıncı maddesi çerçevesinde muaccel hale gelir ve aynı madde çerçevesinde tasfiye edilir.
- (4) Üyenin faaliyetlerinin bu maddenin birinci fıkrasının; (a), (b), (ç) ve (d) bendlerinde yer alan hususlar nedeniyle kısıtlanması halinde durum, ertesi iş günü Kurul'a bildirilir. Üyenin faaliyetlerinin bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında kısıtlanması durumunda ise, kısıtlamanın bir iş gününü aşması halinde Kurul'a Takasbank tarafından bildirimde bulunulur.

Üyeliğin sona ermesi

MADDE 9-

- (1) MKT üyeliği,
- a) Bu Prosedür ve ilgili diğer düzenlemelerde belirlenen MKT üyeliği şartlarından herhangi birinin kaybedildiğinin Takasbank tarafından tespit edilmesi,
- b) Bu Prosedür veya ilgili diğer düzenlemelerde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle MKT sisteminin güvenli ve kesintisiz işlemlerini tehlikeye düşürecek önemli nitelikte risklerin ortaya çıktığının Takasbank tarafından tespit edilmesi,
- c) MKT Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümleri çerçevesinde faaliyetleri kısıtlanan MKT üyelerinin aynı maddenin altıncı fıkrası ile kendilerine verilen azami altı aylık süre içinde ilgili yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması,
- ç) MKT üyesinin kendisinin talep etmesi, hallerinde Yönetim Kurulu kararı ile sona erdirilebilir.
- (2) Bu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi çerçevesinde MKT üyeliğini sona erdirmek isteyenler, durumu Takasbank'a yazılı olarak bildirir. Şu kadar ki, MKT üyeliğini sona erdirmek isteyen ilgili üyenin bu Prosedür ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olması şarttır. Bu hallerde Yönetim Kurulu, MKT üyeliğini sona erdirmeye izin verebilir. Üyelikten ayrılma talebinin Prosedür ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki tüm yükümlülükler yerine getirilmeden yapılması halinde üyeye bu yükümlülüklerini tamamlaması için, talebi bildirdiği tarihten itibaren 30 günlük süre verilir. Verilen süre içerisinde yükümlülüklerini yerine getiren üye durumu yazılı olarak Takasbank'a bildirir, bildirim sonrası gerçekleşecek ilk Yönetim Kurulu toplantısında Üyenin ayrılma talebi ele alınır. 30 günlük süre içerisinde yükümlülüklerini tamamıyla yerine getirmeyen üyeler ancak tüm pozisyon ve yükümlülüklerini kapattıktan sonra üyelikten çıkmak için tekrar başvuruda bulunabilir.
- (3) Takasbank, bir MKT üyesinin üyeliğini sona erdirirken Borsa'nın görüşünü alır.
- (4) Takasbank, MKT üyeliği sona erdirilenlerin, takasını gerçekleştirdiği işlemci kuruluşlara ait işlemlerin düzenli ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini teminen, ilgili işlemci kuruluşlara ve onların müşterilerine ait

pozisyonların başka bir genel MKT üyesine devri de dâhil olmak üzere gerekli tüm tedbirleri almaya yetkilidir.

(5) MKT üyeliğinin sona erdirilmesi durumunda dâhi, üyeliğin sona erdirilmesine ilişkin Yönetim Kurulu kararı tarihine kadar yapılmış işlemlerle ilgili söz konusu kuruluşun Takasbank'a karşı bu Prosedür ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki yükümlülükleri devam eder.

(6) MKT üyeliği sona erdirilen üye hakkında; Kurul, ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili piyasa yöneticisinin ivedilikle bilgilendirilmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÖPP'nin Çalışma Esasları

Takasbank'ın konumu

MADDE 10-

- (1) Takasbank;
  - a) ÖPP'yi işleten kurumdur.
  - b) ÖPP işlemlerinde açık teklif yöntemi ile merkezi karşı taraftır. Ödünç verene karşı ödünç alan, ödünç alana karşı ödünç veren konumundadır.
- (2) Üyelerin müşterileri için yaptıkları ödünç alma ve verme işlemleri nedeniyle oluşan yükümlülüklerin yerine getirilmesinde Takasbank'ın muhatabı üyedir. Üyelerin müşterilerine karşı olan yükümlülüklerinden Takasbank sorumlu tutulamaz.
- (3) Açık teklif yönteminde Takasbank'ın işlemin taraflarına karşı olan yükümlülüğü, üyelerinden gelen ödünç alma ve verme emirlerinin eşleştiği anda başlayıp, yükümlülüklerin tasfiyesiyle son bulur.
- (4) Takasbank, ödünç işleminin vadesinde, ödünç işlemine konu kıymetleri ödünç verene iade etmek ve iade tarihine kadar geçecek süre için işlem komisyonu ödemekle yükümlüdür. Menkul kıymetin iadesinin mümkün olamaması halinde, bu Prosedür'de belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan nakit karşılığı üyeye ödenir.
- (5) Ödünç alan üyenin Takasbank'a karşı yükümlülüğü ise işlemin vadesinde menkul kıymeti geri vermek ve vade tarihine kadar geçecek süre için işlem komisyonunu ödemektir. Takasbank, ödünç alan üyenin yükümlülüğünü bu fıkra çerçevesinde yerine getirmesi halinde, işlem konusu teminatları üye ile imzalamış olduğu sözleşme hükümleri çerçevesinde ve üyenin talebi doğrultusunda iade eder.
- (6) Bu Prosedürün 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasına istinaden iptal edilen işlemlerde, Takasbank MKT sıfatıyla herhangi bir taahhüt altına girmemiş sayılır ve ayrıca bir işleme gerek kalmaksızın emir eşleşmesi anından itibaren MKT pozisyonundan otomatikman düşer.

ÖPP Sözleşmesi

MADDE 11-

- (1) Üye'nin ÖPP'de işlem yapabilmek için şekli ve kapsamı Takasbank tarafından saptanmış olan "Ödünç Pay Piyasası Sözleşmesi"ni imzalaması gerekmektedir.

Üye temsilcilerine ilişkin esaslar

MADDE 12-

- (1) ÖPP'de işlemler ÖPP web servis uygulaması ile erişen yetkili kurumsal kullanıcı ve/veya üye tarafından yetkilendirilen temsilciler aracılığıyla verilen emirler ile yapılır.
- (2) Temsilciler ve kurumsal kullanıcılar; üye ve müşterileri adına ÖPP'de; emir verebilir, verilmiş emirleri iyileştirebilir, bu Prosedür'de belirtilen koşullar dahilinde emirleri değiştirebilir, iptal edebilir ve vadesi gelen işlemleri kapatabilirler.
- (3) Üyelerin işlem yapabilecek temsilci sayısı **8'i** (sekiz) geçemez.
- (4) Üyeler yazılı olarak bildirerek temsilcileri değiştirebilirler.
- (5) Üyeler yetkilendirme taleplerinde; temsilcilerin T.C. kimlik numaralarını ad-soyadlarını ve kurumsal e-posta adreslerini belirterek, ekinde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için üzerinde T.C kimlik numarası

bulunan ve özel kanunlarında resmi kimlik hükmünde olduğu açıkça belirtilen kimlik belgelerinin kopyaları ile yazılı olarak bildirmelidir. Temsilcinin T.C. vatandaşı olmaması halinde ise, yazılı talimatta, çalışma izni kartında yer alan yabancı kimlik numarası veya mavi kartta yer alan kimlik numarası belirtilir ve ekinde ilgili resmi belgenin kopyası sunulur.

(6) Temsilcilere Takasbank tarafından gizli birer şifre ve temsilci numarası verilir. Takasbank tarafından verilen şifre ile ilk kez "Temsilci Şifre Giriş Ekranı"na giriş yapıldığında zorunlu olarak şifre değiştirme işlemi yapılması gerekmektedir. Temsilci şifreleri ve/veya web servis uygulaması ile ÖPP'ye iletilen emirlerin sorumluluğu üyeye aittir.

(7) Temsilciler kişiye özel gizli şifrelerini Takasbank uygulamaları vasıtası ile Takasbank'ın belirlediği esaslar çerçevesinde değiştirebilirler.

İşleme konu kıymetler ve piyasa değeri

MADDE 13-

(1) ÖPP'de işlemlere konu olabilecek kıymetler, Borsa Pazarlarında işlem gören kredili alım ve açığa satış işlemlerine konu olan Yıldız Pazar ve Ana Pazar'da yer alan paylar ve borsa yatırım fonu katılma belgeleridir.

(2) İşleme konu kıymet piyasa değeri; bu Prosedürün 32 nci maddesinde belirlenen fiyat ile işleme konu kıymet adedinin çarpımı sonucu elde edilir.

Limitler ve işlem sınırları

MADDE 14-

(1) Takasbank, üyelere "**ÖPP limiti**" tahsis eder. Söz konusu limit Takasbank'ın taahhüdü değildir.

(2) Takasbank tarafından belirlenen "**ÖPP limiti**" sistemde tanımlı olup, Takasbank, üyelere tahsis edilen ÖPP limitinde gerekli gördüğü durumlarda değişiklik yapma hakkına sahiptir.

(3) Ödünç talep eden üye; kendi portföyü ve müşterileri için değerlendirilmiş teminatları ve Takasbank tarafından belirlenen limitler dahilinde ödünç alabilir.

(4) Emir girişi sırasında üyenin yaptığı tüm ödünç alma işlemlerinin piyasa değeri toplamı belirlenen ÖPP limitini aşamaz. Fiyat değişiklikleri risk tutarının limiti aşmasına sebep olabilir.

(5) Ödünç verenler için limit şartı yoktur.

(6) Kredili işlem ve açığa satışa konu edilebilecek kıymetler arasından çıkarılan pay ve borsa yatırım fonu katılma belgeleri, açığa satış ve kredili menkul kıymet işlemlerine konu edildikleri son tarihin takas süresi sonundan itibaren Ödünce Konu Kıymetler içerisinde çıkarılır.

(7) Her bir emrin maksimum piyasa değeri, Borsa spot piyasada belirlenen maksimum işlem değeridir.

(8) Kıymet bazında üç farklı tür sınırlama uygulanır. Buna göre ödünce konu her bir payın; ÖPP'de

- Açık işlemlerinin toplamı, halka açık tutar toplamının **% 20'sini**
- Üye bazında açık işlemlerinin toplamı, halka açık tutar toplamının **% 5'ini**
- Tek bir sicil bazında açık işlemlerinin toplamı, halka açık tutar toplamının **% 3'ünü**

geçemez.

Ayrıştırma ve taşıma

MADDE 15-

(1) Ayrıştırma ve pozisyon ile teminatların taşınmasına ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir:

a) Ayrıştırma

MKT Yönetmeliği'nin 5 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca üyenin portföy, müşteri, yatırım fonu ve ortaklıkları kodu ile ileterek yapmış olduğu işlemler üyenin Takasbank nezdindeki hesaplarında ayrı ayrı izlenir.

ÖPP'de müşteri pozisyon ve teminatları, üyeye bağlı olarak her bir müşteri adına münhasıran açılan tekil pozisyon ve teminat hesaplarında ve üyenin kendi portföy ve teminatlarından ayrı şekilde izlenir. Takasbank

tarafından merkezi karşı taraf kapsamında gerçekleştirilen işlemlerde tekil müşteri pozisyonları ile ilişkilendirilen teminat hesaplarındaki teminatların müşterilere ait olduğu kabul edilir.

Üyelerin kendi portföylerine ait pozisyon ve teminatlar, münhasıran üyeler için açılacak tekil pozisyon hesapları ve ilişkili teminat hesaplarında izlenir.

b) **Taşıma**

Tekil hesaplarda izlenen pozisyon ve ilişkili teminatların taşınmasında MKT Yönetmeliğinin 26 ncı maddesindeki usul ve esaslar uygulanır.

Diğer yandan MKT Yönetmeliği'nin "MKT üyelerinin genel yükümlülükleri" başlıklı 12 no.lu maddesinin (c) bendinde, Takasbank nezdinde hesapların taşınmasının gerektiği durumlarda, eğer önceden devralacak başka bir MKT üyesi belirlenmiş ise, müşteriler ile imzalanacak çerçeve sözleşmelerde bahse konu hususa ait bilgiler yer verilmesi gerektiği hükmü bulunmaktadır.

Taşıma işlemi gerçekleştirilirken önce ilgili hesapta yer alan tüm sözleşmeler Takasbank kullanıcıları aracılığıyla devralacak üyeye taşınır ardından, ilgili hesaba ait tüm teminatlar, ilişkili teminat hesabına aktarılır. Taşımanın gerçekleştirilebilmesi için devralan üyenin limitinin yeterli olması gerekmektedir.

- i. Faaliyetleri kısıtlanmamış üyelerin müşterilerine ait ödünç pozisyonları ve teminatları, müşterilerin üyeye yapacakları münferit veya müşterek yazılı talep üzerine devredecek üyenin onay beyanı, devralacak üyenin ise kabulü halinde Takasbank tarafından devralacak üye tarafından açtırılacak hesaplara taşınır. Taşıma için, hem müşterilerin üyeye yaptıkları devir taleplerinin, hem de devralacak üye kabulünün yazılı bir şekilde Takasbank'a ibrazı gerekir. Devreden ve devralacak üyelerin beyan ve kabulünün müşteriler itibarıyla teminat ve pozisyon ayırımını içermesi gerekir.
- ii. Temerrüt ve sair sebeplerle faaliyetleri kısıtlanan veya üyeliğinin sona erdirilmesine karar verilen bir üyeye bağlı izlenen pozisyonlar ile bu pozisyonlarla ilişkili teminatların, faaliyetleri kısıtlanmamış başka bir üyeye taşınabilmesi; ilgili üye ile Takasbank arasında imzalanmış olan sözleşmede devralacak üyeye ilişkin önceden bir belirleme yapılmış olması halinde sözleşmede yer alan hükümler çerçevesinde, herhangi bir belirleme yapılmamış olması halinde ise; müşterilerin kendi bulacakları devralacak üyelerin, Takasbank'a hesap sahiplerinin taşımaya ilişkin onaylarını içerir belgelerle birlikte devir için başvurması ya da üyeler ile Takasbank arasında yazılı bir anlaşma sağlanması halinde gerçekleştirilebilir.

Devralan üyenin hesaplarda mevcut teminatları çekme yetkisi, devredilen hesaba ilişkin faaliyetleri kısıtlanan üye nezdindeki kayıtlarla Takasbank kayıtları arasında mutabakat sağlanana kadar kaldırabilir.

Faaliyetleri kısıtlanan veya üyeliğinin sona erdirilmesine karar verilen bir üyeye bağlı izlenen pozisyonlar ile bu pozisyonlarla ilişkili teminatlar bir başka üyeye teminat açığı sebebiyle taşınmaz veya pozisyonların tasfiyesi sonrasında teminat açığı oluşur ise bu hesaplar Prosedür'ün Sekizinci Bölümü'ndeki esaslar dahilinde tasfiyeye tabi tutulabilir. Devralacak bir üye bulunmaması sebebiyle taşınamayan hesaplardaki pozisyonların tasfiyesi sonrasında kalabilecek teminatlar MKT Yönetmeliği'nin 27 nci maddesi çerçevesinde iade olunur.

MKT Yönetmeliği'nin 14 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca MKT üyeliğinin üç ayı aşmamak üzere askıya alınması durumunda, ilgili üyeye bağlı hesaplardaki pozisyon ve teminatlar MKT Yönetmeliği'nin 26 ncı maddesi çerçevesinde taşınabilir.

Seans saatleri

MADDE 16-

(1) İşlemler saat **09:30-16:45** saatleri arasında **tek seansta** yapılır.

(2) Takasbank; teknik nedenler, doğal afetler, yoğun hatalı işlemler vb. hallerin ortaya çıkması durumunda seans ve ilgili diğer saat ve sürelerde değişiklik yapma hakkını haizdir. Söz konusu değişiklikler sistem aracılığı ile üyelere duyurulur.

Valör ve vadeler

MADDE 17-

- (1) ÖPP’de işlemler aynı gün veya ileri valörlüdür.
- (2) Yapılan işlemlerin valörü;
  - a) Aynı gün
  - b) 1 iş günü veya
  - c) 2 iş günü

olabilir.

- (3) Yapılan işlemler vadesiz veya
  - a) 1 haftaya kadar her gün,
  - b) 1, 2 ve 3 hafta,
  - c) 1, 2, 3, 6, 9 ve 12 ay

vadeli olabilir.

- (4) **Vadesiz işlemler**, ödünç alana erken kapama ödünç verene ise geri çağırma hakkını verir. Vadesiz emirler de, diğer vade türleri gibi; “günlük”, “kalanı iptal et” ve “blok eşleşmezse iptal et” olarak verilebilir ve yalnızca vadesiz emirler ile eşleşebilir. Bu vade türünde işlem oluştuktan sonra ödünç alan veya veren tarafın herhangi birinden işlem kapatma talebi gelmedikçe işlem maksimum bir yıla kadar devam eder. Sistemde işlemin vadesi belli olana kadar gün sayısı 365 gün, vade tarihi bir yıl olarak tutulur. Vadesiz emirleri geri çağırma/erken kapama işlemi, gün içinde saat 18:00’e kadar yapılabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Emirler ve Eşleşme

Emrin unsurları

MADDE 18-

- (1) Emrin aşağıda belirtilen zorunlu alanları doldurulmak zorundadır:
  - a) **Emir Tipi:** “Talep” veya “Teklif” olabilir.
  - b) **Emir Türü:** “Günlük”, “Kalanı İptal Et” veya “Blok Eşleşmezse İptal Et” olabilir.
  - c) **Müşteri Tipi:** “Portföy”, “Müşteri” veya “Fon/YO” (Yatırım Fonu/Yatırım Ortaklığı) olabilir. Yatırım fonu veya yatırım ortaklığı adına emir verildiğinde ilgili fon veya ortaklığın kodu belirtilir. Müşteri ve Portföy adına emir verildiğinde MKK nezdinde bulunan hesap numarası girilmelidir.
  - ç) **Kıymet Grubu:** “Eski” (E) kodlu paylar ile “Borsa Yatırım Fonu” (BF) kodu girilebilir.
  - d) **Kıymet Kodu:** Borsa Pazarları’nda payların ve borsa yatırım fonlarının işlem gördüğü kodlardır.
  - e) **Adet:** Talep veya teklif edilen ödünce konu kıymetin miktarıdır.
  - f) **Valör:** Bu Prosedürün 17 nci maddesinde sayılan valör türleridir.
  - g) **Vade Türü:** Bu Prosedürün 17 nci maddesinde sayılan vade türleridir.
  - ğ) **Komisyon Oranı:** Yapılan işlemlerin komisyon oranları taraflarca serbestçe belirlenir. Emir komisyon adımları % 0.05 (onbinde beş) ve katları olacak şekilde uygulanır. Komisyon hesaplanırken, 1 yıl = 365 gün olarak alınır.

Emirlerin iletilmesi

MADDE 19-

- (1) Üyeler Takasbank uygulamaları vasıtası ile emirlerini iletirler.
- (2) ÖPP’de ödünç alma ve verme emirleri üye tarafından portföy, müşteri, yatırım fon ve yatırım ortaklığı bazında verilir.

- (3) Üyenin, gerçekleştireceği ödünç alma ve verme emirlerini girmeden önce, ilk defa işlem yapacak olan müşteri, portföy ya da yatırım fon/ortaklıkların bir defaya mahsus olmak üzere MKK sicil numarasını Takasbank sistemine tanımlaması gerekmektedir. Emir girişlerinin, her bir sicil bazında halka açıklık oranları kontrol edilerek gerçekleştirilmesi sağlanır.
- (4) İletilen emirlere ÖPP sistemince bir “Emir Numarası” verilir. Emir ile ilgili yapılacak işlemler emir numarası kullanılarak gerçekleştirilir.
- (5) Emirler ÖPP sistemine tek tek girilebileceği gibi toplu olarak da girilebilir.
- (6) Ödünç Pay Piyasası Otomatik Ödünç Verme Talimatı Sözleşmesi imzalayan üye temsilcileri Takasbank tarafından geliştirilen otomatik ödünç verme talimat ekranları aracılığıyla seans saatleri içerisinde oluşturdukları talimat ile bir sonraki işgünü geçerli olacak toplu teklif emir iletimi yapabilirler.
- (7) Talep veya teklif emri verilebilmesi için üyenin garanti fonu katkı payı yükümlülüğü yerine getirilmiş olmalıdır. Üyeler Garanti Fonu katkı payı tamamlama süresi içerisinde işlem yapmaya devam edebilirler.
- (8) Teklif verilebilmesi için, teklifi veren üye veya müşterilerinin MKK nezdindeki Serbest Alt Hesabında ödünce konu kıymetlerin mevcut bulunması gerekmektedir. Emre konu kıymet adedi, ödünç teklifi verildiği anda, müşterilerin MKK nezdindeki Serbest Alt Hesabından, ÖPP Alt Hesabına virmanlanır. Teklifin sisteme girilebilmesi için bu virman şarttır.
- (9) Ödünç talebinin sisteme girilebilmesi için ise, emrin verildiği üyenin yeterli limiti, üye veya müşterisinin ise yeterli teminatı bulunmalıdır.
- (10) Üyenin sistem veya hat problemleri gibi nedenler ile Takasbank sistemine bağlanamamaları durumunda, seans saatleri içerisinde, üye tarafından emrin unsurlarını içeren giriş/değişiklik/iptal talimatı e-posta ile “opp@takasbank.com.tr” e-posta adresine gönderilmesi sureti ile Takasbank tarafından da emirler sisteme iletilir. Bu durumda emir giriş zamanı Takasbank’ın emri ÖPP sistemine girdiği saattir. E-posta ile gönderilen yazılı talimatın aslının en geç 5 iş günü içerisinde Takasbank’a iletilmesi gerekmektedir

Emir türleri

MADDE 20-

- (1) ÖPP’ de verilebilecek emir türleri aşağıdadır:
  - a) **Günlük Emir:** Seans sonunda gerçekleşmeyen kısmının otomatik olarak iptal edildiği emir türüdür. Emir girildiği anda kısmen veya tamamen gerçekleşmezse, gerçekleşmeyen kısım ekranda pasif olarak görünür.
  - b) **“Kalanı İptal Et” Emri (KİE):** Girildiği anda işlem olmazsa tamamının, kısmen işlem gördüğü durumda ise gerçekleşmeyen kısmının pasife yazılmadığı ve sistem tarafından otomatik olarak iptal edildiği emir türüdür.
  - c) **“Blok Eşleşmezse İptal Et” Emri (BEİE):** Girildiği anda tamamen gerçekleşmiyorsa sistem tarafından otomatik olarak iptal edilen emir türüdür.
- (2) Emirler, birden fazla işleme bölünerek gerçekleştirilebilir.
- (3) **Özel Emir:** Ödünç alan ve veren üyelerin önce kendi aralarında anlaşıp daha sonra ÖPP’nin teminat ve limit sınırlamaları içerisinde kalmak şartıyla işlemlerini ÖPP’den geçirebildikleri emir türüdür. Özel Emir sisteme girilirken aynı anda emri karşılayacak üyenin kodu da sisteme girilir ve ilgili karşı üyenin ÖPP ekranlarına cevap alınmak üzere düşer. Üye karşı üyesi kendisi olacak şekilde emir girebilir.

Emirlerin değiştirilmesi

MADDE 21-

- (1) Emirler aşağıda belirlenen koşullar çerçevesinde seans içerisinde değiştirilebilir. Özel emirlerde ise değişiklik yapılamaz.
- (2) Değiştirilen emirler yeni emir numarası ve zamanı alırlar. Ancak emir türü değişikliğinde öncelik ve emir numarası değişmez.

- (3) Emirlerde aşağıda belirtilen değişiklikler yapılabilir:
- Komisyon oranı:** Seans içinde, komisyon oranı yukarı ve aşağı olmak üzere her iki yönde de değiştirilerek pasif emirlerde değişiklik yapılabilir. Komisyon oranı emrin eşleşebilecek kısmı ya da emrin tamamı için değiştirilebilir.
  - Valör ve vade türü:** Emrin valör/vade türü, eşleşme sağladığı takdirde değiştirilebilir. Valör/Vade türü değişikliği sonucunda, emir kısmi eşleşiyorsa, değişiklik sadece eşleşen kısma yansıtılır ve pasifte kalan kısmının valör/vade türü değişmez.
  - Otomatik ödünç verme talimatı ile oluşan pasif emirlerde sadece komisyon oranında yukarı ve aşağı olmak üzere her iki yönde değişiklik yapılabilir.

Emirlerin iptal edilmesi

MADDE 22-

- Verilen talep ve teklif emirlerinin pasifte bekleyen kısımları seans içinde iptal edilebilir. Özel emirler hem giren hem de muhatap tarafından iptal edilebilir. Seans sonunda halen gerçekleşmemiş ödünç talep veya teklifleri sistem tarafından iptal edilir ve aynı anda teklif emirleri sonucu MKK nezdindeki ÖPP Alt Hesaplarına aktarılmış kıymetler ödünç verenlerin Serbest Alt Hesaplarına virmanlanır.
- Borsa'da sırası kapatılan kıymetler için, sıranın kapatılmasını takiben emir girilemez ve var olan pasif emirler iptal edilebilir. Sıranın açılmasını takiben, bahse konu kıymetler için yeni emirler sisteme girilebilir.
- Hakkında işlem yasağı uygulanan müşterilerin pasif emirleri, emri veren üyenin işlem yasağı uygulandığını bildirmesini takiben, Takasbank tarafından iptal edilir.
- Faaliyetleri geçici veya sürekli olarak durdurulan üyenin pasifte bekleyen tüm emirleri Takasbank tarafından iptal edilir.

Emirlerin eşleşmesi

MADDE 23-

- Emirler, talepte en yüksek, teklifte en düşük komisyon oranlı emirlere öncelik verilerek eşleşir.
- Komisyon oranının aynı olduğu emirlerde, zaman önceliği geçerlidir.
- Var olan talepten daha düşük oranlı bir teklif geldiğinde talebin oranı üzerinden, var olan tekliften daha yüksek oranlı talep geldiğinde teklifin oranı üzerinden işlem gerçekleşir.
- Eşleşmede her iki taraf, müşterilerinin (hesap numaralarının veya kodlarının) farklı olması şartıyla, aynı üye olabilir.
- İşlemlerin iptali mümkün değildir. Ancak, ileri valörlü işlemlerde işlem günü ile valör günü arasında 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (ç) bentleri ile ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumların ortaya çıkması halinde Takasbank işlemi, takası gerçekleşmeden iptal etme hakkına sahiptir.
- İleri valörlü emrin gerçekleşmesi durumunda, ödünç veren üye veya müşterilerinin MKK nezdindeki ÖPP Alt Hesabı'nda işlem günü bloke edilmiş olan kıymet, valör günü bu hesaptan çıkarılarak, ödünç alan üye veya müşterilerinin yine MKK nezdindeki Serbest Alt Hesabına ve/veya Ödünç Kapama Blokaj Hesabına aktarılır.
- İşlemler adet ve katları bazında gerçekleşir.
- Üye veya müşterilerinin henüz kapanmamış işleminin vadesine eşit olan valör ile tekrar aynı kıymetten ödünç alması halinde, yeni işlemde elde edilen kıymetler, valör günü MKK nezdindeki Ödünç Kapama Blokaj Hesabına alınır. Eğer yeni kıymetlerin adedi henüz kapanmamış işlemlerin adedinden küçükse, yeni kıymetlerin adedi kadar, eğer yeni kıymetlerin adedi henüz kapanmamış işlemlerin adedinden büyükse, kapanacak kıymetin adedi kadar Ödünç Kapama Blokaj Hesabına virmanlanır. Kalan kısım ödünç alanın MKK nezdindeki Serbest Alt Hesabına aktarılır. Ödünç Kapama Blokaj Hesabına alınacak kıymetler için emir girişi sırasında ilave teminat verilmesine gerek yoktur. Ödünç Kapama Blokaj hesabında bakiye olması durumunda kapama işlemi mevcut bakiye kadar sistem tarafından eşleşme işlemi takiben otomatik olarak

gerçekleştirilir. İleri valörlü işlemlerde ise valör günü kıymet aktarıldıktan sonra eğer Ödünç Kapama Bloka hesabında bakiye var ise yine kıymet aktarımını takiben kapama işlemi otomatik olarak gerçekleştirilir.

(9) Özel Emirler sisteme girilirken aynı anda emri karşılayacak üyenin kodu da sisteme girilir ve ilgili karşı üyenin ÖPP ekranlarına cevap alınmak üzere düşer. Karşı üye onayladığı takdirde işlem gerçekleşir. Üye karşı üyesi kendisi olacak şekilde emir girebilir.

Emirlerin yayınlanması

MADDE 24-

- (1) ÖPP bilgilerine, Borsa İstanbul ile anlaşması olan veri yayın kuruluşlarının ekranları vasıtası ya da Takasbank uygulamaları ÖPP menüsü içinde yer alan Piyasa Takip Ekranı altında farklı sekmelerde “En İyi Talepler/Teklifler Raporu”, “Veri Yayın Derinlik Raporu” ve “İşlem Ortalamaları Raporu” ekranları vasıtası ile erişilir.
- (2) Yukarıda bahsedilen ÖPP veri ekranlarında, ÖPP’ye iletilen emirlerden, taleplerde en yüksek oranlı, tekliflerde ise en düşük oranlı olanları duyurulur.
- (3) En iyi teklif ve taleplerden işlem yapılması halinde bir sonra bekleyen en iyi teklif ya da talep bilgileri veri ekranlarında görüntülenir.
- (4) Aynı oranlı talep ve teklif emirleri ise veri ekranlarında toplam olarak görüntülenir.
- (5) Veri ekranlarının derinlik sayfalarında, en iyi teklif ve talep bilgileri beş kademedede, izlenebilir.
- (6) Vadesiz emir girildiğinde veri yayın kuruluşları ekranlarında gün sayısı ve vade tarihi bilgileri boş olarak görüntülenirken Takasbank Piyasa Takip Ekranında gün sayısı 365 vade ise 1 yıl sonrası olarak görüntülenir.
- (7) Özel emirler ve bu emirler ile oluşan işlemler ÖPP veri ekranlarına yansıtılmaz.
- (8) Bilgi dağıtım şirketlerinin ÖPP’ye sağlamış olduğu sayfa kodları aşağıdadır:

BİLGİ DAĞITIM EKРАНLARI ÖPP SAYFA KODLARI				
Yayın Kuruluşları	Ana Sayfa	En İyi Talep Teklif	Özet Bilgiler	Derinlik Bilgileri
Refinitiv	TKSLM.TR	Ana Sayfada Hisse Kodu Üzerine Çift Tıklanarak Görülebilir	Ana Sayfada Hisse Kodu Üzerine Çift Tıklanarak Görülebilir	En İyi Talep Teklif Sayfasında Çift Tıklama
Foreks	Takasbank Ödünç Pay Piyasası Ana Sayfa	Takasbank Ödünç Pay Piyasası En İyi Talep Teklif Senet/Vade Bazında	Takasbank Ödünç Pay Piyasası Özet Sayfası	En İyi Talep Teklif ya da Özet Sayfasında İlgili Vade Üzerinde Çift Tıklama
Matriks	Ödünç Pay Piyasası Ana Sayfa	Ödünç Pay Piyasası En İyi Talep Teklif Sayfası	Ödünç Pay Piyasası Özet Sayfası	En İyi Talep Teklif Sayfasında İlgili Vade Üzerinde Çift Tıklama
I-Deal	Takasbank Ödünç Pay Piyasası Ana Sayfa	Takasbank Ödünç Pay Piyasası En İyi Talep Teklif (Senet)/(Vade)	Takasbank Ödünç Pay Piyasası Özet	En İyi Talep Teklif ya da Özet Sayfasında İlgili Vade Üzerinde Çift Tıklama

İşlemlerin Bildirimi

MADDE 25-

(1) Üyeler gerçekleştiren işlemlerine ait bilgileri Takasbank uygulamalarından takip ederler. Raporlar ile ilgili detaylı bilgilere Takasbank web sitesinden “Üye Girişi” başlığı altında bulunan “Duyuru Takas Üye Giriş/Kullanıcı Kılavuzları” bölümünden ulaşılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM Teminata İlişkin Esaslar

Teminatlara ilişkin genel hükümler

MADDE 26-

(1) Üyenin temerrüdü nedeniyle ya da ilgili mevzuat veya sözleşme hükümlerinde öngörülen nedenlerle teminatlardan Takasbank’ın alacaklarının karşılanması söz konusu olduğunda Takasbank, herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, süre verme, adli veya idari merciden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın, teminat konusu mal varlığını, en iyi gayreti göstererek ve en iyi fiyat üzerinden organize ve/veya tezgahüstü piyasalarda satarak satım bedelinden alacağını karşılama hakkına sahiptir. Takasbank, teminatların mülkiyetini devralmış olması şartıyla, teminat konusu sermaye piyasası araçlarının değerini borçlunun yükümlülüklerinden mahsup etme hakkına da sahiptir.

(2) ÖPP’de brüt teminatlandırma yöntemi uygulanır.

(3) Tekil müşteri pozisyonları ile ilişkili hesaplarda izlenen teminatlar, üyenin kendi portföyüne ait hesaplardan veya diğer müşteri hesaplarından kaynaklanan teminat açıklarının kapatılmasında veya temerrüdün sonlandırılmasında kullanılamaz.

(4) Kanun’un 79 uncu maddesi uyarınca Takasbank’ın, merkezi karşı taraf olarak yerine getirdiği ÖPP işlemleri nedeniyle teminat olarak aldığı mal varlığı değerleri üzerindeki hak ve yetkisi hiçbir şekilde sınırlandırılmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde, üyenin herhangi bir sebeple tasarruf yetkisinin bulunmaması Takasbank’ın aynı hak iktisabına engel olmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde üçüncü kişilerin istihkak ya da sınırlı aynı hak iddiaları Takasbank’a karşı ileri sürülemez.

(5) Teminat veren hakkında konkordato mühleti tanınması, konkordatosunun tasdiki, iflastan sonra konkordato mühleti tanınması, mal varlığının terki suretiyle konkordato süreci içine girmesi, uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması, iflası, iflasın ertelenmesi veya 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu çerçevesindeki takip prosedürleri ya da Kanunun tedrici tasfiye ile ilgili hükümleri Takasbank’ın teminatlar üzerindeki hak ve yetkisini hiçbir şekilde sınırlandıramaz.

İşlem teminatı ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilebilecek varlıklar

MADDE 27-

(1) *(Değişik: 21.02.2024 tarihli ve 1956 sayılı Genel Mektup ile)* ÖPP’de işlem teminatı ve garanti fonu katkı payı olarak kabul edilebilecek varlıklar aşağıda belirtilmiştir:

- Nakit Türk Lirası
- Konvertibl Döviz (USD, EUR, GBP)
- Devlet İç Borçlanma Senedi
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)
- T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. tarafından ihraç edilen kira sertifikaları
- BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri
- Hisse senedi şemsiye fonu payları
- Borçlanma araçları şemsiye fonu payları
- Borsalarda işlem gören standartta Altın
- Para Piyasası Şemsiye Fonu Payları

- i) İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler
- i) Borsa İstanbul A.Ş. payları
- j) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından ihraç edilen emtia sertifikaları (altına dayalı)
- (2) Üyelerin kendilerinin ve/veya dahil oldukları sermaye grubuna bağlı banka ve şirketlerin garantileri ve ihraç etmiş oldukları menkul kıymetler (Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen menkul kıymetler ile sermayesinin çoğunluğu Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ait olan diğer bankaların garanti ve menkul kıymetleri hariç), üye tarafından Takasbank'a teminat olarak verilemez.
- (3) Herhangi ihraççı veya banka tarafından veya bu ihraççı veya banka ile aynı sermaye grubuna dahil diğer ihraççı ve bankalar tarafından ihraç edilmiş veya verilmiş, Takasbank tarafından teminat olarak kabul edilen, menkul kıymetler ile kabul edilmiş garantiler toplamının (Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen kıymetler ile sermayesinin çoğunluğu Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ait olan diğer bankaların garanti ve menkul kıymetleri hariç), Takasbank tarafından bu piyasa için kabul edilmiş teminatlar içindeki payı %25'i geçemez. Yapılan dönemsel kontrollerde %25 sınırını aşan teminatlarda öncelik sıralaması dikkate alınır, sınır aşımına sebep olan son yatırılan teminat sahibi üyeler elektronik posta ile uyarılır. Teminatı değiştirmesi talep edilir.
- (4) **(Değişik: 14.12.2021 tarihli ve 1741 sayılı Genel Mektup ile)** T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından ihraç edilen emtia sertifikaları, bağlı oldukları dayanak varlık grubunun altında teminat değerlemeye dahil edilir.
- (5) **(Eklenen: 22.01.2024 tarihli ve 1949 sayılı Genel Mektup ile)** Sabit getirili menkul kıymetlerin teminata kabulü için, menkul kıymetin tamamını temsil eden anapara ve kuponlarının birlikte teminata yatırılması gerekmektedir. Ayırıştırılmış sabit getirili menkul kıymetler teminata kabul edilmez. Teminat olarak tevdi edilmiş olan sabit getirili menkul kıymetler itfadan önceki iş gününün sonunda teminat olma özelliklerini kaybederler. İtfa (döviz ödemeli devlet tahvili ve hazine bonoları hariç) veya kupon ödemesi gerçekleştiğinde ilgili tutar nakit teminat hesabına aktarılır. İtfa ve kupon ödemelerindeki operasyonel süreçler dikkate alınarak teminat seviyesinin korunması üyenin sorumluluğundadır.

İşlem teminatı kompozisyonu

MADDE 28-

- (1) **(Değişik: 21.02.2024 tarihli ve 1956 sayılı Genel Mektup ile)** Hesaplanan toplam teminat gereksiniminin en az %30'unun Türk Lirası teminattan oluşması gerekmektedir. Teminata kabul edilecek varlıklar ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri için aşağıda verilen tabloda belirtilen oranlar uygulanır. Kompozisyon limitleri, yatırılmış nakit ve nakit dışı teminat bakiyelerinin toplamı üzerinden uygulanır. Alt grup limitlerinin hesaplamasında ilgili varlık tutarının grup limiti uygulanmış toplam değerlendirilmiş kısmı dikkate alınır.

İşlem Teminatı Olarak Kabul Edilebilecek Varlıklar	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (Grup Limiti Yüzdesi Olarak)
Nakit Türk Lirası	En Fazla %100	-
Konvertibl Döviz(USD/EUR/GBP)	En Fazla %70	-
Devlet İç Borçlanma Senedi	En Fazla %70	%50 (ISIN Bazında)
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	En Fazla %70	%50 (ISIN Bazında)

T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	En Fazla %70	%25 (ISIN Bazında)
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	En Fazla %70	%75
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Para Piyasası Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Borsalarda işlem gören standartta altın	En Fazla %25	-
İpotek teminatlalı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlalı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	En Fazla %50	%40
Borsa İstanbul A.Ş. payları	En Fazla %50	-

Teminat yatırma ve çekme

MADDE 29-

- (1) “Nakit, Kıymet, Teminat ve Şartlı Virman Taahhütnamesi”ni imzalayan üyeler Takasbank uygulamaları vasıtası ile teminat verebilir ve geri alabilirler.
- (2) Tüm teminatlar sisteme portföy ve müşteri detayı ile tanımlanır.
- (3) Risk/Teminat kontrolü, portföy ve müşteri bazında yapılır.
- (4) Üyelerin; teminat giriş ve çıkış işlemleri kural olarak Takasbank uygulamaları vasıtasıyla üyeler tarafından yapılır. Ancak teminat giriş ve çıkış işlemleri Takasbank uygulamaları vasıtasıyla yapılmadığı takdirde üyeler yazılı talimatlar ile de işlemlerini gerçekleştirebilirler.
- (5) Nakit teminatlarda üyeler tarafından teker teker giriş ve çıkış yapılabileceği gibi, toplu bir şekilde giriş ve çıkış yapılması mümkündür.
- (6) Üyeler teminat giriş ve çıkışlarını saat **17:15’e** kadar yapabilirler. Türk Lirası dışındaki teminatlara ilişkin Takasbank dışına ya da dışından aktarımlar için ilgili ödeme sistemi/saklama kurumu operasyon iş kuralları uygulanır.
- (7) Üyeler veya müşterileri, kıymet borcu kapandıktan sonra ya da kıymet borcunun işlem komisyon tutarından küçük olduğu durumlarda, işlem komisyon borçlarının kapanmayan tutarı kadar teminatı çıkamazlar.
- (8) Nakdin teminat olarak verilmek istenmesi durumunda;
  - a) Nakit teminat; TL, USD, Euro ve GBP cinsinden olabilir.
  - b) Nemalandırılacak tutarın içinde yer almayan nakit TL teminatlar saat **17:05’e** kadar çıkılabilir.
- (9) Devlet Tahvili, Hazine Bonoları ve kira sertifikalarının teminata verilmek istenmesi durumunda; eğer bunlar müşteri adına kayıtlı ise MKK nezdindeki hesaplar üzerinden, portföy ve fon hesapları adına kayıtlı ise Takasbank nezdindeki 501 numaralı serbest depo hesabından teminata verilir.
- (10) Payların teminata alınması durumunda, teminata alınabilecek kıymetler, BIST-100 endeksi dahilindeki paylar ile sınırlıdır. Teminata alınacak kıymetler adet ve katları şeklindedir.
- (11) Borsa’da sırası kapatılan Paylar teminat olma özelliklerini kaybederler ve teminat değerlemesine alınmazlar.
- (12) Altın’ın teminata verilmesi durumunda bu altınlar;
  - a) Borsa Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası’nda işlem gören külçe altınlardan 100 gram ve katları şeklinde oluşmalıdır.
  - b) Üyeler teminata altın vermek istemeleri durumunda öncelikle mesai saatleri içerisinde altını, Borsa Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası nezdindeki, Takasbank’ın saklama hesabına bir Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası üyesi üzerinden virman yolu ile yatırmalıdır.

Yatırdıkları altınların Takasbank tarafından teminata tanımlanabilmesi için Üye tarafından bahse konu altın teminatın hangi portföy veya müşteri için tanımlanacağını belirten talimatın Takasbank'a gönderilmesi gerekmektedir.

- (13) Borsa İstanbul A.Ş. payları sadece portföy adına teminata verilebilir.
- (14) İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipotega dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler teminata verilmek istenmesi durumunda; müşteri, fon ve portföy hesapları için MKK nezdindeki hesaplar üzerinden teminata verilir.
- (15) Üyenin Euro tahvil teminat deposu hesabında bulunan kıymetler, üye tarafından ÖPP uygulamaları vasıtasıyla teminat depo hesabına aktarılır.

İşlem teminatlarının nemalandırılması

MADDE 30-

- (1) TL cinsi nakit teminatlar, Takasbank Hazine Ekibi tarafından en iyi gayret gösterilerek nemalandırılır. Nemalandırma, Takasbank Hazine Ekibi limitleri dahilinde yapılır ve günün piyasa koşullarına göre nakit teminatların değerlendirilememesi durumunda nema ödenmez.
- (2) Nemalandırma işlemi saat 15:45'deki teminat bakiyesi üzerinden yapılır. Üyeler bu saate kadar nemalandırma yapılmasını istemedikleri Portföy veya Müşterileri için kısmi veya tüm bakiyeyi seçerek nema muafiyet kaydı yaratabilirler. Tutar belirtilerek oluşturulan muafiyet kayıtlarının hergün yenilenmesi gerekirken, tutar belirtmeden kayıt değişikliği yapıldığında portföy veya Müşterinin tamamen nemalandırmadan muaf tutulması durumunda, bu kayıtlar yenisi girilene kadar sabit kalır. Saat 15:45'de nemalandırılacak tutar içine alınan TL nakit teminatın, bu saatten sonra çıkışına izin verilmez. Saat 15:45'den sonra teminat hesaplarına aktarılan nakit tutarlar ise nemalandırılacak tutara ilave edilmez.
- (3) Nakit teminatların zorunlu karşılık tutarı düşüldükten sonra kalan tutarının nemalandırılmasından elde edilen brüt nema tutarlarından BSMV ve benzeri yasal maliyetler ile brüt nema tutarının %5'i kadar "Takasbank Teminat Takip ve Nemalandırma Ücreti" düşüldükten sonra elde edilen nema geliri ilgili hesaplara bir sonraki iş günü eklenir.

Teminat değerlendirme katsayıları

MADDE 31-

- (1) *(Değişik: 22.01.2024 tarihli ve 1949 sayılı Genel Mektup ile) (Değişik: 21.02.2024 tarihli ve 1956 sayılı Genel Mektup ile)* Teminat değerlemesinde kullanılacak katsayılar aşağıda belirtilmiştir:

Teminat Çeşidi	Değerleme Katsayısı
Türk Lirası	%100
Konvertibl Döviz (USD)	% 90
Konvertibl Döviz (EUR)	%89
Konvertibl Döviz(GBP)	%89
Devlet İç Borçlanma Senetleri	0-1 Yıl %94 1-5 Yıl %80 5 yıl ve üzeri %78

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond-USD)	5 Yıla kadar %89 5-10 Yıl %89 10-30 Yıl %88 30 yıl ve üzeri %86
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond-EUR)	5 Yıla kadar %89 5-10 Yıl %85 10-30 Yıl %71 30 yıl ve üzeri %71
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	0-1 Yıl %92 1-5 Yıl %78 5 Yıl ve üzeri %76
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	BIST 30 %80 BIST 100 %79
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	%89
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	%92
Para Piyasası Şemsiye Fonu Payları	%97
Borsalarda İşlem Gören Standartta Altın	%87
İpotek teminatlalı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlalı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	0-1 Yıl %92 1-5 Yıl %78 5 Yıl ve üzeri %76
Borsa İstanbul A.Ş. payları	%100

Teminat ve risk değerlendirme yöntemi

MADDE 32-

- (1) Takasbank her gün sonunda teminatların ve risklerin değerlemesini yapar. Payların ve Borsa Yatırım Fonlarının gün içinde tekrar değerlendirilmesi yapılır.
- (2) Gün sonu ve gün içi teminat ve risk değerlemesinde kullanılan yöntem aşağıdadır:
  - a) **Paylar ve Borsa Yatırım Fonları;** değerlemenin yapıldığı güne ait Borsada seans sonunda oluşan ağırlıklı ortalama fiyat, gün içi değerlemede ise Borsada saat 12:00'de oluşan ağırlıklı ortalama fiyatlar ile değerlendirilir. Eğer Borsada işlem gerçekleşmemişse, son seansa ait en iyi alış ve en iyi satış emirlerinin aritmetik ortalaması, en iyi alış veya en iyi satış emirlerinden birinin olmaması halinde işlem gördüğü en son seans ağırlıklı ortalama fiyatı kullanılır.
  - b) **Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları;** değerlendirilen yapıldığı gün, "Takasbank verim eğrisi kullanılarak belirlenen teorik fiyat" ile, bu fiyatlara ulaşılamadığında ise TCMB'ce belirlenen Devlet İç Borçlanma Senetlerinin gösterge niteliğindeki günlük değerleri kullanılarak değerlendirilir.
  - c) **YP Nakit Tutarlar,** değerlendirilen yapıldığı gün ertesi gün için belirlenen TCMB döviz alış kurları ile değerlendirilir.

- d) **Altın**; değerlemenin yapıldığı güne ait Borsa Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası son seansında T+0 valörlü işlemler için oluşan USD/Ons ağırlıklı ortalama fiyatından, TCMB döviz alış kuru kullanılarak hesaplanan fiyat ile değerlendirilir. Eğer işlem gerçekleşmemişse, teorik fiyat ya da bir önceki seansta oluşan ağırlıklı ortalama fiyat kullanılır.
- e) **Yatırım fonları**; bahse konu fonun ihraççısı tarafından o gün için ilan edilen fiyat kullanılır.
- f) **Euro tahviller**; Takasbank tarafından belirlenen fiyat kullanılır.
- g) **İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteye dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler için**; Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat kullanılır.
- h) **Kira sertifikaları**; değerlemenin yapıldığı güne ait Takasbank tarafından verim eğrisi kullanılarak belirlenen teorik fiyat, bu fiyatlara ulaşamadığında TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki günlük fiyat değerleri kullanılır.
- i) **Borsa payı**; Borsa ile Takasbank arasında akdedilen protokol ile belirlenen fiyat. Kar payı ödemesi ve sermaye artırımını sonrasında Borsa İstanbul A.Ş. tarafından ayrıca fiyat belirlenirse, teminatlar oluşan fiyatla yeniden değerlendirilir.
- j) **Borsalarda İşlem Gören Sertifikalar**: Gün içi değerlemede, hesaplama anı öncesinde borsada gerçekleşen son işlem fiyatı kullanılır. Gün sonu değerlemede, seans sonu son işlem fiyatı kullanılır. Borsada işlem gerçekleşmemişse, Takasbank tarafından belirlenen fiyat kullanılır.
- (3) Teminat olarak kabul edilmekte olan varlıkların değerlendirilmesinde kullanılacak teorik fiyatlama formülleri ve yöntemleri Takasbank internet sitesinde yayınlanır.

Teminat oranları

MADDE 33-

- (1) ÖPP'de alınan pozisyonlardan kaynaklanan risklerin karşılanması amacıyla üyelerden başlangıç teminatı talep edilir. Başlangıç teminatı, üyenin temerrüde düşmesi halinde, temerrüdün ortaya çıktığı andan çözümlenmesine kadar geçen sürede Piyasa'da meydana gelebilecek fiyat değişimlerini karşılamak için başlangıçta alınır.
- (2) Başlangıç teminat oranı, Takasbank tarafından asgari 1 yıllık veri seti ve % 99,00 güven düzeyi ile 2 iş günlük elde tutma süresi kullanılarak belirlenir ve piyasa şartları da gözetilerek aylık olarak gözden geçirilir. Gerekli görülmesi halinde Takasbank bir aylık sürenin bitimini beklemeden piyasa şartları doğrultusunda başlangıç teminatını revize edebilir. Başlangıç teminatına ilişkin belirlenen parametreler genel mektup ile duyurulur.
- (3) Ödünç verme işleminde bulunan üyeden teminat talep edilmez.
- (4) Piyasada gün içerisinde ve gün sonunda toplam ödünç borcunun belirli bir oranı Takasbank tarafından sürdürme seviyesi olarak dikkate alınır. Sürdürme seviyesi, değerlendirilmiş teminatın toplam ödünç borcuna bölünmesi suretiyle hesaplanır ve %110 olarak uygulanır.

Teminat tamamlama çağrısı

MADDE 34-

- (1) Değerlenmiş teminat tutarı, %110 olan sürdürme seviyesinin altına düştüğünde ya da, Türk Lirası teminatı, bulunması gereken teminatın %30'unun altına düştüğünde Takasbank tarafından üyeye teminat tamamlama çağrısı yapılır ve ilgili üye veya müşterisinin teminatının başlangıç teminat oranına tamamlanması istenir.
- (2) Teminat tamamlama çağrısı, Takasbank tarafından sağlanan üye ekranlarına mesaj ve raporlama yoluyla yapılır. Teminat tamamlama çağrısının sistem aracılığı ile gönderilmesi durumunda başkaca bir ihbar

ve bildirim gerekliliğinin üyenin çağrısı aldığı kabul edilir. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan teminat tamamlama çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar.

(3) Sürdürme seviyesinin altına düşen ve teminat tamamlama çağrısına muhatap üye veya müşterilerinin, ÖPP’de yeni işlem yapmasına izin verilmez. Teminat tamamlama çağrısının yapıldığı gün, gün sonuna kadar, istenen ek teminatın yatırılması gerekmektedir.

(4) Asgari bulunması gereken zorunlu Türk Lirası teminat tutarı, riskin olduğu gün, gün sonunda aranır ve eksik olması halinde Takasbank tarafından üyeye teminat tamamlama çağrısı yapılır. Piyasa şartları ve üyenin toplam nakit gereksinimi göz önünde bulundurularak Takasbank gün içlerinde de teminat tamamlama çağrısı yapılabilir.

(5) Asgari bulunması gereken zorunlu Türk Lirası teminat oranının altına düşen üye veya müşterilerinin takip eden iş günü gün içi değerlendirme öncesine kadar işlem yapmasına izin verilir ve bu süre içerisinde eksik teminat tutarını yatırması beklenir. Gün içi değerlendirme sonrasında teminat tamamlama çağrısına uymayan üye veya müşterilerinin işlem yapmasına izin verilmez.

(6) Payların ve borsa yatırım fonlarının gün içi değerlemesi sonucu oluşan risk değerleri **12:30’a** kadar güncellenir. Üyeler, teminat tamamlama çağrısı ile ilgili bilgileri Teminat Tamamlama Çağrısı İzleme Ekranı’ndan takip etmekte yükümlüdürler.

(7) Teminat tamamlama çağrısına uyulmaması durumunda, çağrıya muhatap üyenin ilgili hesabına ilişkin teminatları nakde dönüştürülüp kıymet alınarak vadesi en yakın olan ödünç borcundan başlanarak teminat oranı yeniden başlangıç oranına ulaşıncaya kadar ödünç borçları tasfiye edilir. Vade kırılarak kapatılan ödünçler için vade sonuna kadar tahakkuk edecek olan komisyon tutarı ödünç veren üyeye ödenir. Bahse konu komisyon tutarını ödünç alan üye Takasbank’a ödemekle yükümlüdür.

(8) **İleri valörlü işlemlerde;** işlem günü ile valör günü arasında teminat tamamlama çağrısı yapılır ise; çağrının yapıldığı günün sonuna kadar ilgili hesabın teminatının başlangıç teminat oranına tamamlanması istenir. Teminat tamamlama çağrısına uyulmaması durumunda, valör günü takas yapılmaz ve o gün **15:30’a** kadar teminatının başlangıç teminat oranına tamamlanması gerekir.

(9) Valör günü teminat tamamlama çağrısı yapılır ise; kıymet takası valör günü teminat tamamlama çağrısında olan hesap için yapılmaz ve valör günü **15:30’a** kadar teminatının başlangıç teminat oranına tamamlanması gerekir.

(10) Teminatın tamamlanması durumunda kıymet takası gerçekleşir. Ancak **15:30’a** kadar teminat tamamlanmadığı takdirde Takasbank ödünç verene ödünç verdiği kıymeti iade etmek yetkisini haiz olduğu gibi, işlemin vadesine kadar işleyecek olan komisyonları da ödemekle yükümlüdür. Diğer yandan teminat tamamlama çağrısına uymayarak temerrüde düşen üyeye ödünç aldığı kıymet teslim edilmez. Temerrüde düşen üye hesaplanacak işlem komisyonu tutarını ve temerrüt faizini de ödemekle yükümlüdür.

Teminatlardan doğan haklar

MADDE 35-

(1) Teminatta bulunan kıymetlerden doğan haklar, teminatı verene aittir. Ancak, Takasbank ile teminat veren arasında yapılan sözleşme ile Kanun’un 47 nci maddesi çerçevesinde teminatların mülkiyetinin Takasbank’a devri kararlaştırılmışsa, teminattan doğan haklar Takasbank’a ait olur. Takasbank, yükümlülüklerin yerine getirilmesi şartıyla, vade sonunda teminatları hakları ile birlikte MKT Yönetmeliği’nin 27 nci maddesi hükümleri çerçevesinde ve üye talebi doğrultusunda iade eder.

(2) Üyelerin kendi veya Müşterileri adına teminat olarak vermiş oldukları payların bedelsiz sermaye artırımını sonucu elde edilen payları ve temettü tutarları Üye adına Takasbank tarafından kullanılarak, işlemler sonucu elde edilen yeni paylar ve nakit tutarlar ilgili teminat hesaplarına aktarılır. Sermaye artırımını bedelli ise; Üye, teminatta oluşan rüçhan hakkı (kupon) adetini serbest alt hesaba virmanladıktan (teminat çıkışı yaptıktan) sonra bedelini yatırmak suretiyle kullanabilir.

(3) İtfa tarihinde teminat hesabında bulunan devlet tahvili ve hazine bonolarının (döviz ödemeliler hariç olmak üzere) kira sertifikaları, ipotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler ve Euro tahvillerin itfa işlemleri teminat hesabında gerçekleştirilir ve itfa bedelleri üye veya müşterilerinin teminat hesabına aktarılır. Teminatta bulunan devlet tahvili ve hazine bonolarının, kira sertifikaları, ipotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler ve Euro tahvillerin kupon ödemeleri de yine üye veya müşterilerinin teminat hesabına aktarılır.

ALTINCI BÖLÜM Garanti Fonuna İlişkin Esaslar

Garanti fonuna ilişkin genel esaslar

MADDE 36-

(1) Takasbank, Piyasa'da vereceği MKT hizmeti kapsamında, üyelerin temerrüde düşmesi halinde oluşabilecek zararların ilgili üyelerin teminatlarını aşan kısmı için kullanılmak üzere üyelerin katkı payları ile oluşturulan bir garanti fonu kurar. MKT üyelerinin garanti fonuna katılımı zorunludur.

(2) MKT üyelerinin garanti fonu katkı payları, yatırılmış ve Takasbank tarafından talep edilmesi halinde yatırılacak ilave garanti fonu katkı paylarından oluşur. Garanti Fonunun MKT Yönetmeliği, Yönerge ve Prosedür hükümleri çerçevesinde kullanılması durumunda, MKT üyelerinden yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarını geçmemek üzere ilave katkı payı yatırmaları istenebilir. 1 Nisan-31 Mart tarihleri arasındaki bir yıllık dönem içinde Üyelerden en fazla dört sefer ilave katkı payı yatırmaları istenebilir. Bir seferde talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı, her bir üye için, talebe mesnet teşkil eden temerrütlerin vuku bulunduğu ay için hesaplanmış yatırılması gereken garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz. İlave garanti fonu katkı payı tutarı, bir kez yatırılmış tutarın tamamı olarak veya dilimler halinde toplam yatırılmış tutarı geçmemek şartıyla birden çok kez talep edilebilir.

(3) Üyelikten ayrılma talebini bu Prosedür ve ilgili diğer düzenlemeler kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirdikten sonra ileten ve bu talepleri henüz Yönetim Kurulu'nca karara bağlanmamış veya MKT üyeliğinden ayrılma talebi Yönetim Kurulu tarafından kabul edilmiş, ancak yatırılmış garanti fonu katkı payının iadesi için süre verilmiş MKT üyelerinin maruz kalabileceği maksimum garanti fonu yükümlülüğü, talep tarihinde henüz çözümlenmesi devam eden bir temerrüdün mevcut olmaması halinde, talepte bulunulan ayın ilk iş günü itibarıyla güncellenen garanti fonu tutarının iki katı, aksi takdirde üç katıdır. Üyelikten ayrılma talebinin sözkonusu yükümlülüklerin yerine getirilmeden yapılması durumunda ise bu oranlar üç ve dört katı olarak uygulanır. Takasbank tarafından muhtemel garanti fonu yükümlülüklerinden kaçınmak için MKT üyeliğinden ayrıldığı veya ayrılma talebinde bulunduğu değerlendirilen kuruluşlar tekrar MKT üyeliğine kabul edilmeyebilir.

(4) Temerrüde düşen Üyenin işlem teminatları, garanti fonu katkısı, varsa sigorta poliçelerinden yapılacak tazminler ve Takasbank tarafından Piyasa'da karşılanmış riskler için yapılan sermaye tahsisi yetersiz kalmadıkça, diğer Üyelerin garanti fonu katkı paylarına başvurulamaz.

(5) Üyeliğin sonlanması halinde Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 33 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde garanti fonu katkı payı geri ödenir.

(6) Garanti fonundaki varlıklar amacı dışında kullanılamaz.

(7) Üyeler tarafından garanti fonuna yatırılacak katkı paylarının, kendi mülkiyetlerindeki varlıklardan karşılanması esastır. Garanti fonu katkı payı yükümlülüğünü süresi içinde tamamlamayan üyeler Piyasa'da işlem yapamaz.

(8) Garanti fonu, Takasbank tarafından temsil ve idare edilir.

Garanti fonundaki nakit katkı paylarının nemalandırılması

MADDE 37-

- (1) Takasbank üyeler tarafından tesis edilen nakit Türk Lirası garanti fonu katkı paylarını; kredi riski, likidite koşulları dikkate alınarak Takasbank tarafından belirlenen limitler çerçevesinde mümkün olan en iyi koşullarla nemalandırır.
- (2) Nakit katkı paylarının zorunlu karşılık tutarı düştükten sonra kalan tutarının nemalandırılmasından elde edilen brüt nema tutarlarından, vergi ve diğer yasal yükümlülükler ile %5 oranında Takasbank komisyonu düşülür.
- (3) Nemalandırma işlemine konu olacak Garanti fonundaki TL nakit katkı payı tutarları, **saat 15:45'de** Takasbank ÖPP Garanti Fonu Katkı Payı hesabında bulunması halinde nemalandırmaya konu olur. Üyeler bu saate kadar, nemalandırma yapılmasını istemedikleri garanti fonu katkı payı nakit tutarları için kısmi veya tüm bakiyeyi kapsayan nema muafiyet kaydı yaratabilirler. Tutar belirtilerek oluşturulan muafiyet kayıtlarının her gün yenilenmesi gerekirken, tutar belirtmeden kayıt değişikliği yapıldığında bu kayıtlar yenisi girilene kadar sabit kalır. Nemalandırılan garanti fonundaki katkı payı tutarlarının çıkışına izin verilmez.

Garanti fonunun büyüklüğü ve üyelerce yapılacak katkı payı miktarı

MADDE 38-

- (1) Garanti fonunun büyüklüğü en fazla ödünç borcu olan üye ile ikinci ve üçüncü en fazla ödünç borcu olan üyenin stres koşullarında birlikte temerrüdü halinde ortaya çıkacak kaynak ihtiyacının büyük olanından az olamaz. Kaynak ihtiyacı üyelerin risklerinin belli bir güven düzeyinde teminatlar ile karşılanamayan bölümünden oluşur. Söz konusu risk, ödünç verilen kıymetlere ilişkin hesaplanan riske maruz değer oranı ile teminatların %100'ünü aşan kısmı arasındaki farkın üyelerin açık pozisyonları ile çarpılması suretiyle bulunan tutar kadardır. Stres koşullarındaki riskin istatistiksel yöntemlerle tahmininde sırasıyla güven düzeyi %99,90, elde tutma süresi de 2 iş günü olarak dikkate alınır. Takasbank piyasa şartlarını, teminat yoğunlaşmalarını ve temerrüt yönetimi kaynaklarının yeterlilik düzeyini gözeterek, asgari garanti fonu yükümlülüğünü, istatistiksel olarak hesaplanan yükümlülükten daha yüksek belirleyebilir.
- (2) Garanti fonunun toplam büyüklüğüne ilişkin hesaplama 3 aydan fazla olmamak kaydı ile yenilenerek mevcut garanti fonunun yeterliliği sınanır.
- (3) Üyelerin garanti fonu katkı payları, yatırılmış ve talep edilmesi halinde yatırılacak ilave garanti fonu katkı paylarından oluşur.
- (4) Yatırılmış garanti fonu katkı payları sabit ve değişken garanti fonu katkı paylarından oluşur.
- (5) **(Değişik: 16.06.2023 tarihli ve 1889 sayılı Genel Mektup ile)** Bir Üyenin yatırılmış garanti fonu katkı payı, sabit katkı payı tutarından az olamaz. Üyelerin yatırmaları gereken sabit katkı payı tutarları, 100.000 TL'dir. Bu tutar yılda en az bir kez, Piyasa, ulusal veya uluslararası ekonomide yaşanan gelişmeler dikkate alınarak gözden geçirilir ve gerekli görülmesi durumunda değiştirilebilir.
- (6) **(Eklenen: 16.06.2023 tarihli ve 1889 sayılı Genel Mektup ile)** Sabit garanti fonuna ilişkin tutarlar, Piyasa koşulları doğrultusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme oranı da dikkate alınarak belirlenir ve uygulama öncesinde üyelere duyurulur.
- (7) Sabit katkı payı olması gereken garanti fonu büyüklüğünün üye sayısına bölümü suretiyle bulunacak ortalama tutarı geçmeyecek bir seviyede belirlenir.
- (8) Üyelerin yatırması gereken toplam garanti fonu katkı payının elde edilmesinde üyelere ait toplam ödünç borçlarının, belirlenecek bir risk katsayısı ile çarpılması suretiyle hesaplanan garanti fonu risk değeri kullanılır. Her bir üyenin yatırması gereken toplam garanti fonu katkı payının hesaplanmasında, üyelerin bir önceki ay içerisindeki ortalama garanti fonu risk tutarları dikkate alınır. Üyenin yatırması gereken toplam garanti fonu katkı payı, bir önceki ay içerisinde üyenin piyasadaki ortalama garanti fonu risk tutarının,

piyasanın ortalama garanti fonu risk tutarına bölünmesi suretiyle hesaplanan oranın, ilgili döneme isabet eden asgari garanti fonu büyüklüğü ile çarpılması suretiyle bulunur.

(9) Garanti fonunun asgari büyüklüğünün elde edilmesinde, mevcut olması halinde, geçmiş üç aya ait üye bazında gerçekleşmiş olan günlük ödünç borcu (açık pozisyon) verileri kullanılır. Garanti fonunun asgari büyüklüğü ve bu büyüklüğün sağlanmasında kullanılacak risk katsayısı Mart, Haziran, Eylül ve Aralık dönemlerinde geçmiş bir yıllık veri kullanılmak suretiyle yeniden hesaplanır. Katsayıda değişiklik olması halinde Takasbank internet sitesinde duyurulur.

(10) Üyelerin bir sonraki aya ilişkin garanti fonu yükümlülükleri her ayın son işgünü itibarıyla hesaplanır ve takip eden ayın ilk işgünü itibarıyla güncellenir.

(11) Üyelerin garanti fonu katkı payı hesaplamaları ilgili Üyelerin risk durumu ve Piyasa koşulları gözetilerek Takasbank tarafından takip eden ayın ilk işgünü beklenmeden yapılabilir.

Garanti fonu katkı payı olarak kabul edilebilecek kıymetler

MADDE 39-

(1) *(Değişik: 21.02.2024 tarihli ve 1956 sayılı Genel Mektup ile)* Garanti Fonu katkı payı olarak kabul edilecek kıymetler ve bunlara ilişkin kompozisyon limitleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Takasbank Yönetim Kurulu garanti fonu katkı payı olarak kabul edilecek varlıkların kompozisyon limitlerini piyasa koşullarına göre değiştirmeye ve yeni varlıklar için kompozisyon limitleri belirlemeye yetkilidir.

Garanti Fonu'na Kabul Edilebilecek Varlıklar	Grup Limiti	Alt Grup Limiti (Grup Limiti Yüzdesi Olarak)
Nakit Türk Lirası	En Fazla %100	-
Konvertibl Döviz(USD/EUR/GBP)	En Fazla %100	-
Devlet İç Borçlanma Senedi	En Fazla %100	%50 ISIN Bazında
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ihraç edilen Euro tahvil (Eurobond)	En Fazla %100	%50 ISIN Bazında
T.C. Hazinesi Varlık Kiralama A.Ş. Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikaları	En Fazla %100	%25 ISIN Bazında
BIST 100 endeksinde bulunan pay senetleri	En Fazla %70	%75
Hisse Senedi Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Borçlanma Araçları Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Para Piyasası Şemsiye Fonu Payları	En Fazla %50	%20
Borsalarda işlem gören standartta altın	En Fazla %25	-
İpotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler	En Fazla %50	%40
Borsa İstanbul A.Ş. payları	En Fazla %50	-

(2) Garanti Fonuna yatırılmış olan kıymetler Üyenin talebi doğrultusunda günlük olarak değiştirilebilir. Katkı payı fazlaları günlük olarak çekilebilir.

(3) Grup limitleri toplam yatırılmış teminat üzerinden hesaplanır. Alt grup limitlerinin hesaplamasında ilgili varlık tutarının grup limiti uygulanmış toplam değerlendirilmiş kısmı dikkate alınır.

(4) Üyeler katkı payı giriş ve çıkışlarını bu Prosedürün 29 uncu maddesinde belirlenen saatler paralelinde yapabilirler.

- (5) Garanti fonu katkı payları sisteme tek bir portföy hesabından verilir.
- (6) Üyelerin; katkı payı giriş ve çıkış işlemleri kural olarak Takasbank uygulamaları vasıtasıyla üyeler tarafından yapılır. Ancak işlemlerin Takasbank uygulamaları vasıtasıyla yapılamadığı takdirde üyeler yazılı talimatlar ile de işlemlerini gerçekleştirebilirler.
- (7) Devlet Tahvili, Hazine Bonoları ve kira sertifikaları garanti fonuna verilmek istenmesi durumunda; Takasbank nezdindeki 501 numaralı serbest depo hesabından verilir.
- (8) Pay senetleri, yatırım fonu payları ve varlığa dayalı menkul kıymetler garanti fonuna verilmek istenmesi durumunda MKK nezdindeki hesaplar üzerinden katkı payı hesabına aktarılır.
- (9) Üyenin Euro tahvil teminat deposu hesabında bulunan kıymetler, üye tarafından ÖPP uygulamaları vasıtasıyla katkı payı depo hesabına aktarılır.
- (10) Takasbank her gün sonunda garanti fonuna verilen kıymetlerin değerlemesini yapar. Pay Senetleri için; Borsada işlem gerçekleşmemişse, Takasbank tarafından belirlenen teorik fiyat, işlem gören menkuller için ise son işlem fiyatı kullanılır. Eşleşmemiş alış ve satış emirlerinin, (alış ve satışın eşanlı olarak gelmiş olması halinde) son işlem fiyatından daha sonra gelmiş olması halinde ise alış ve satış fiyatlarının ortalaması da kullanılabilir. Teminata kabul edilen diğer varlıkların değerlemesinde bu prosedürün 32 nci Maddesindeki fiyatlar kullanılır.
- (11) Garanti fonu katkı payı olarak yatırılacak altın türü katkı payları için bu Prosedürün 29 uncu maddesinde belirlenen kurallar geçerlidir.
- (12) Garanti fonu katkı payı olarak yatırılacak kıymetlerin teminat değerlerinin hesaplanmasında kullanılacak kesinti oranlarını yansıtan değerlendirme katsayılarına işbu Prosedür'ün 31 inci maddesinde yer verilmiştir.

Garanti fonu tamamlama çağrısı

MADDE 40-

(1) Garanti fonu katkı payı olarak kullanılan nakit dışı varlıkların, güncel piyasa fiyatları ile değerlendirilmelerini teminen, Takasbank tarafından belirlenen fiyat üzerinden teminatlar gün sonunda değerlemeye tabi tutulur. Günlük olarak yapılan değerlendirme sonucunda Garanti Fonu Katkı Payı yükümlülükleri, üyelere Takasbank tarafından sağlanan üye ekranlarına mesaj, raporlama yoluyla iletilir. Garanti Fonu Katkı Payı tamamlama yükümlülüğü olan üyeye bildirim sistem aracılığı ile gönderilmesi durumunda, başkaca bir ihbar ve bildirim gerek kalmaksızın üyenin çağrıyı aldığı kabul edilir. Üyenin sorumluluğu, Takasbank tarafından yapılan çağrısının üyeye ulaştığı anda başlar. İlgili yükümlülük ertesi iş günü gün sonuna kadar yerine getirilmez ise üye temerrüde düşmüş sayılır.

Garanti fonu kullanım esasları

MADDE 41-

- (1) Temerrüt yönetiminde, Takasbank MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine kadar kullanılabilir kaynakların yetersiz kalması ve nakit yatırılan garanti fonu katkı paylarının yetersiz kalacağı anlaşıldığında, garanti fonundaki temerrüde düşmemiş üyelere ait nakit dışı katkı payları nakde tahvil edilmeye başlanır.
- (2) Garanti fonuna, ilgili temerrüdün vukuundan sonra katılan üyelere yatırılan veya mevcut üyelerin temerrüdün vukuundan sonra aldıkları risklere karşılık yatırdıkları katkı payları, kullanılmaz.
- (3) Garanti fonuna başvurulmasını gerektiren hallerde, temerrüt nedeniyle oluşan zararın kapatılmasına kadar geçecek süre içinde garanti fonundan katkı payı çekilmesine izin verilmez.
- (4) Katkı paylarına başvurulmasında en likit varlıktan başlayarak, nakde çevrilme kabiliyetinin yüksekliği esas alınır. Garanti fonundaki nakit dışı teminatlardan nakde çevrilen ancak kullanılmayan nakit tutarlar, nakit dışı teminatları kullanılan üyelere oransal olarak iade edilir.

- (5) Garanti fonuna maledilecek zararın temerrüde düşmemiş üyelere dağıtımında, üyelerin garanti fonu içindeki payları esas alınır.
- (6) Üyeler temerrüt yönetimi çerçevesinde kullanılmış olan garanti fonu katkı payı tutarlarını, 3 iş günü içerisinde tekrar yatırmakla yükümlüdürler.
- (7) Garanti fonuna maledilecek zararın fon büyüklüğünün %50'sini aşması muhtemel görüldüğünde, üyelere taahhüt ettikleri ilave katkı paylarını yatırmaları talep edilir. Üyeler ilave katkı paylarını talepten sonra 5 iş günü içinde yatırmakla yükümlüdür. İlave katkı payı talepleri dilimler halinde de yapılabilir. İlgili temerrüdün kapatılmasında kısmen veya hiç kullanılmayan ilave katkı payları iade edilir. Talep edildiği halde temerrüdün kapatılmasında kullanılmadan tamamen iade halinde, ilave garanti fonu katkı talebinde bulunulmamış sayılır.
- (8) Her yılın Nisan ayından başlayarak bir sonraki yılın Mart ayı sonuna kadar geçecek dönemde üyeden diğer üyelerin temerrüdü nedeniyle maksimum dört aylık yatırılmış ve ilave garanti fonu katkı payı talep edilebilir. Aynı ay içinde Üyeden diğer üyelerin temerrüdü nedeniyle talep edilebilecek katkı payı toplamı Üyenin ilgili ay için hesaplanan yatırılmış garanti fonu katkı payı yükümlülüğü ile talep edilmesi halinde ilave garanti fonu katkı payı yükümlülüğü toplamını aşamaz. Bir ay içerisinde talep edilebilecek ilave garanti fonu katkı payı tutarı üyenin aynı ay için yatırılmış garanti fonu katkı payı tutarını aşamaz.
- (9) Temerrüt nedeniyle üyelere talep edilen ilave garanti fonu katkı paylarının kısmen veya tamamen kullanılması halinde üyelere garanti fonu yükümlülüklerini MKT Yönetmeliğinin 36 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca hesaplanan miktara tamamlamaları istenir. Ancak aynı ay veya dönem içerisinde Üyenin diğer üyelerin temerrüdü halinde katlanacağı maksimum zarar sınırını aşan garanti fonu katkı payları ilgili ayın veya dönemin sonuna kadar sadece kendi temerrütleri için kullanılır.

Garanti fonu katkı paylarının iadesi

MADDE 42-

- (1) Üyeliği bu Prosedürün 9 uncu maddesi çerçevesinde sona eren kuruluşların garanti fonundaki sabit garanti fonu katkı payı dışındaki katkı payları ve bunlara ilişkin tüm getiri ve haklar; söz konusu kuruluşa, ÖPP'de gerçekleştirmiş olduğu işlemlerden doğan yükümlülükleri ile Üyeliğinin sona erdirilmesine ilişkin Yönetim Kurulu kararı tarihinden sona erme işlemlerinin tamamlandığı tarihe kadar geçen sürede meydana gelebilecek temerrütlerden dolayı Takasbank'ın karşı karşıya kalabileceği ödeme yükümlülükleri göz önünde bulundurularak, ödenmesi gereken vergi ve diğer yasal yükümlülükler indirilmek suretiyle iade edilir.
- (2) Üyeliği sona eren kuruluşun sabit garanti fonu katkı payları, piyasadaki tüm açık pozisyonların vadesi göz önünde bulundurularak Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek süre sonunda iade edilir.
- (3) Üyeliği sona eren kuruluşun garanti fonu katkı payları mislen iade edilir. Mislen iade olunamayan katkı payları eşdeğerleri üzerinden iade olunur. Eşdeğer iadede katkı paylarının Takasbank tarafından nakde çevrildiği tarihteki fiyatlar kullanılır.
- (4) Üyeliği sona eren kuruluşun garanti fonu katkı payı/payları içerisinde nakit bulunması halinde, nakdin iadesinde nemalandırılan tutardan ödenmesi gereken vergi ve diğer yasal yükümlülükler indirilerek iade işlemi gerçekleştirilir.

Garanti fonu katkı paylarına kabul edilen kıymetlerden doğan haklar

MADDE 43-

- (1) İtfa tarihinde garanti fonu hesabında bulunan devlet tahvili, hazine bonoları, kira sertifikaları, ipotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler ve Euro tahvillerin itfa işlemleri garanti fonu hesabında gerçekleştirilir ve itfa bedelleri üyenin garanti fonu hesabına aktarılır. Garanti fonunda bulunan devlet tahvili, hazine bonoları, kira sertifikaları, ipotek teminatlı menkul kıymetler, ipoteğe dayalı menkul kıymetler, varlık teminatlı menkul

kıymetler ve varlığa dayalı menkul kıymetler ve Euro tahvillerin kupon ödemeleri de yine üyenin garanti fonu hesabına aktarılır.

(2) Üyelerin garanti fonu katkı payı olarak vermiş oldukları payların bedelsiz sermaye artırımını sonucu elde edilen payları ve temettü tutarları Üye adına Takasbank tarafından kullanılarak, işlemler sonucu elde edilen yeni paylar ve nakit tutarlar ilgili teminat hesaplarına aktarılır. Sermaye artırımını bedelli ise; Üye, teminatta oluşan rüçhan hakkı (kupon) adetini serbest alt hesaba virmanladıktan (katkı payı çıkışı yaptıktan) sonra bedelini yatırmak suretiyle kullanabilir.

YEDİNCİ BÖLÜM Takas ve Ödemeler

Takas ve ödemeler

MADDE 44-

(1) Takas ve ödemelere ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir;

a) **Ödünce konu kıymetin takası**

İşleme konu kıymetin takası, aynı gün valörlü işlemlerde ödünç işleminin gerçekleştiği anda, ileri valörlü işlemlerde ise valör günü yapılır.

Kıymet virmanı; ödünç verenin MKK nezdindeki ÖPP Alt hesabından alınarak, ödünç alanın; o gün aynı kıymetten borcu var ise borcu kadar olan kısmı MKK nezdindeki Ödünç Kapama Blokaj Hesabına, kalan kısmı veya borcu yok ise tamamı Serbest Alt hesabına aktarım suretiyle yapılır.

b) **Ödünç kapama**

Vadesi gelen ödünç borçlarının son borç kapama saati 17:00'dir. Ödünç borcu kısmen ya da tamamen Takasbank uygulamaları vasıtası ile kapatılır. Üye veya müşterilerinin kapatılmak istenen ödünç borcunun konu olduğu kıymetten MKK nezdindeki Serbest Alt hesabında bakiye olması durumunda Takasbank tarafından da kapama yapılabilir.

Kapama sonrası iade edilen kıymetler ödünç veren üye veya müşterilerinin MKK nezdindeki Serbest Alt Hesaplarına iade edilir.

Kapatılmak istenen ödünç borcunun konu olduğu kıymetten Ödünç Kapama Blokaj Hesabında bakiye olması durumunda, kapama işlemi serbest hesaptan yapılamaz. Ödünç kapamanın mevcut bakiye kadar sistem tarafından otomatik ya da manuel olarak gerçekleştirilmesine üye karar verir. Ancak bunun için önceden "Otomatik Kapama Muafiyet Ekranı"ndan tanımlama yapması gerekir. Üyeler, bu ekranı kullanarak, manuel kapama yapılması istenen her bir müşteri/portföy/fon için tanımlama yaparlar. Muafiyet girişi yapılmayan müşterilerin sözleşmeleri Ödünç Kapama Blokaj Hesabından otomatik olarak gerçekleştirilmeye devam eder. Manuel kapama seçilmesi halinde ödünç kapama son saatinden 10 dakika öncesine kadar Ödünç Kapama Blokaj Hesabından kapaması yapılmayan müşterilerin sözleşmeleri sistem tarafından otomatik olarak kapatılır.

c) **Sözleşme temdit**

Ödünç alan ve ödünç veren üyelerin her ikisinin de kabulü durumunda vadesi gelen sözleşmelerin kapama işlemi yapılmadan sözleşme temdit işlemi (sözleşme vade uzatımı) gerçekleştirilebilir. Temdit işleminde hem vade hem de komisyon oranında değişiklik yapılabilir. Otomatik ödünç verme talimat ekranları aracılığı ile oluşan emirlerden gerçekleşen sözleşmeler temdit işlemine konu edilemez.

d) **Vadesiz emirlerden oluşan işlemlerin geri çağırma/erken kapama işlemleri**

Vadesiz emirler ile oluşan işlemlerin "geri çağırma/erken kapama" bildirimini üye tarafından ya da Takasbank tarafından Takasbank uygulamaları vasıtası ile yapılır. Ödünç alan veya veren üye işlem için "geri çağırma/erken kapama" bildirimini girdiğinde, ÖPP Mail Sistemi aracılığı ile karşı üyeye ilgili işlemin "geri çağırma/kapama" bildirimine dair mail gönderilir. Geri çağırma ve erken kapama bildirim ve sürelerinde ödünç alan ve verenler için aşağıdaki hususlar geçerlidir:

Ödünç verenin geri çağırması: Ödünç veren kıymetin “geri çağırma” bildirimini, Takasbank uygulamaları kullanarak, işlemin valörü ile azami vadesi olan 1 yıllık sürenin 3 iş günü öncesi arasındaki herhangi bir günde yapabilir. Ödünç veren eğer saat **12:00’a** kadar “geri çağırma” bildirimini yapmışsa ödünç alan taraf **T+2’de**, bildirim saat **12:00’dan** sonra yapmışsa karşı taraf **T+3’de** ödünce konu kıymeti iade etmelidir.

Ödünç alanın erken kapaması: Ödünç alanın en erken kapama yapabileceği tarih işlemin valörünü takip eden **üçüncü iş günüdür**. Ödünç alan, kıymeti iade etmek istediği günden asgari **iki işgünü** önce Takasbank uygulamalarını kullanarak “erken kapama” bildirimini sisteme girmelidir.

e) **Komisyon ödemeleri**

İşlem komisyonu

İşlem komisyonu, vadesi 1 ay ve daha kısa olan işlemlerde vade sonunda saat **17:00’da**, ödünç alan üyenin Serbest Hesabından tahsil edilir. Takasbank sözkonusu komisyonu ödünç veren üyenin Serbest hesabına aktarır.

İşlemin vadesinin bir aydan uzun olması veya vadesiz olması durumunda ise işlem komisyonu, ay sonları itibarıyla tahakkuk ettirilir ve saat 17:00’da, ödünç alan üyenin Serbest Hesabından tahsil edilir. Takasbank sözkonusu komisyonu ödünç veren üyenin Serbest hesabına aktarır.

İşlem komisyonu; bir aydan uzun vadeli işlemlerde her ayın son günü, 1 ay ve daha kısa vadeli işlemlerde ise vade günü içerisinde kısmen ya da tamamen Takasbank uygulamaları vasıtası ile de kapatılabilir. Talep edilmesi durumunda Takasbank tarafından da gün içinde komisyon tahsilatı yapılabilir.

İşlem komisyonu her gün için işleme konu kıymetin piyasa değeri üzerinden hesaplanarak bir önceki günün komisyon tutarına ilave edilir.

İşlem komisyonu aşağıdaki formülle hesaplanır:

İşlemin Piyasa Değeri*İşlem Komisyon Oranı

n:vade

$$\text{İşlem Komisyonu} = \sum_{i:1} \frac{\text{İşlemin Piyasa Değeri} \times \text{İşlem Komisyon Oranı}}{36.500}$$

İleri valörlü işlemlerde işlem komisyonuna esas gün sayısı, valör ve vade arasındaki gün sayısıdır.

İleri valörlü işlemlerde, bu Prosedürün 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasına istinaden, işlem günü ile valör günü arasında (valör günü dahil) takası gerçekleşmeden iptal edilmesi halinde, iptalin;

i. Ödünç alan tarafından kaynaklanması durumunda, işlem günü ile valör günü arasındaki gün sayısı ile hesaplanan işlem komisyonu ödünç alan üye tarafından Takasbank’a ödenmek zorundadır. Takasbank sözkonusu döneme ilişkin komisyonu ödünç veren üyeye öder.

ii. Ödünç veren tarafından kaynaklanması durumunda, ödünç alan üyeden işlem komisyonu tahsil edilmez.

Takasbank Komisyonu:

Takasbank komisyonu, Yönetim Kurulu kararı ve Kurul’un onayı ile yürürlüğe girer ve Takasbank’ın web sitesinde yayınlanır.

Takasbank Komisyonu + BSMV, her iki taraftan da işlem günü saat **17:00’da** tahsil edilir.

İleri valörlü işlemlerde, Takasbank Komisyonu işlemin gerçekleştiği gün, işlemin vade türüne karşılık gelen komisyon oranı üzerinden tahsil edilir.

Takasbank Komisyonunun ödenmemesi durumunda üyenin işlem yetkisi komisyon ödenene kadar kaldırılır. Vadesiz emirlerde, vade sonunda işlemin açık kaldığı gün sayısı üzerinden hesaplanarak, mevcut vade türü komisyon oranlarına göre **17:00’da** tahsil edilir. Vadesiz emir ile gerçekleşen işlemlerde, işlemin valörünü

takip eden ayın son işgünüde, 1 aylık Takasbank komisyonu + BSMV tahakkuk ettirilir ve ödünç alan ve veren üyelerden saat 17:00 itibarıyla tahsil edilir. Bu tür işlemlerin vadesinde kalan Takasbank komisyonu tahsil edilir. Hesaplanan gün sayısı iki vade türü arasında ise, en yakın vade türü baz alınır.

Özel Emirler sonucu oluşacak sözleşmelerden alınacak Takasbank Komisyonu vade türüne karşılık gelen mevcut Takasbank komisyon tarifesinin % 50'si oranında tahsil edilir.

Otomatik ödünç verme talimat ekranları aracılığı ile oluşan emirler için gerçekleşen sözleşmelerde, ödünç veren konumunda bulunan üyeden tahsil edilecek olan Takasbank komisyon oranı %0 (yüzde sıfır) olarak uygulanır.

Ödünce konu kıymetten doğan haklar

MADDE 45-

(1) Paylardan doğan mali haklar (bedelli, bedelsiz sermaye artırım ve kar payı) ödünç verene aittir. Ancak, ödünç veren, ödünce konu paylara ilişkin yönetsel haklarını (oy hakkı) kaybeder. Sermaye azaltımı, ödünçün valör ile vadesi arasındaki bir tarihe rastlaması durumunda, sermaye azaltımı yapılan payın konu olduğu ödünç işlemlerinin adetleri, sermaye azaltımı oranında güncellenir.

(2) Eğer sermaye artırım sonucu ihraççı kuruluş makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedinin vadesini, makbuzun senede dönüşüm tarihinden bir iş günü sonraya kadar uzatabilme hakkı bulunmaktadır. Ödünç alanın bu talebini sistem üzerinden Takasbank'a bildirmesinin ardından Takasbank ödünç verenleri bilgilendirir.

(3) Eğer sermaye artırım sonucu ihraççı kuruluş makbuz verirse, ödünç alanın artan borç adedini isterse pay ile kapatma hakkı bulunmaktadır.

(4) İşlemin vadesi bedelli sermaye artırım başlangıç tarihi ile aynı gün ise; ödünç veren üye veya müşterilerinin sermaye artırımından yararlanabilmesi için ödünç alan, bedelli sermaye artırım son saatine kadar işlemi kapatamaz.

(5) Valör günü gelmemiş veya valör gününde sermaye artırım işlemi olan ödünce konu kıymetlerin hakları ödünç veren tarafından kullanılır.

a) Kar payı

Ödünce konu kıymetlerin vadesi içerisinde kar payı ödemesi varsa, ödünç alan üye veya müşterileri, MKK tarafından ödünç verenin mükellefiyet bilgisine istinaden net veya brüt olarak Takasbank sistemine iletilen tutarı, Takasbank'a kar dağıtımın olduğu gün saat **17:00'a** kadar yatırmak zorundadır. Takasbank bu tutarı ödünç alanın serbest hesabından tahsil eder ve aynı anda ödünç verenin serbest hesabına aktarır. Eğer ödünç alan üye veya müşterileri yükümlülüğünü yerine getiremezse ilgili tutar Takasbank tarafından ödünç verene aktarılır ve ödünç alana temerrüt faizi uygulanır. Temerrüt faiz oranı, aynı gün Borsa tarafından oluşturulan, kamu menkul kıymetlerinin işlem gördüğü repo-ters repo pazarlarında, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranlarından en yüksek olanının %50 fazlası kadardır.

b) Bedelsiz sermaye artırım

Ödünce konu kıymetin vadesi içerisinde bedelsiz sermaye artırım var ise, bedelsiz sermaye artırımının yapıldığı gün ödünç alanın kıymet borcu, işlem adedinin bedelsiz sermaye artırım oranı ile çarpımı sonucu bulunacak adet kadar artırılır. Ödünç alan, işlemin vade sonunda başlangıçta aldığı adede ilave olarak bedelsiz sermaye artırım sonucu artan adedi de getirmekle yükümlüdür. Eğer ödünç alan üye veya müşterileri sermaye artırım sonucu artan adedi getirme yükümlülüğünü yerine getiremezse bu Prosedürün 47 nci maddesinin on ikinci fıkrasında belirlenen esaslar çerçevesinde temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür.

c) Bedelli sermaye artırım

Ödünce konu payın işlemin vadesi içerisinde bedelli sermaye artırım var ise, Bedelli sermaye artırım başlangıç tarihinde, işleme konu kıymet adedi karşılığı kadar R (Rüçhan) kodlu işlem sistem tarafından otomatik olarak oluşturulur. Dolayısıyla, ödünç verenin bedelli sermaye artırım hakları, ödünç alan tarafından

rüçhan hakkı olarak iade edilir. “R” kodlu işlemler, bedelli sermaye artırım başlangıç tarihini takip eden üçüncü iş günü sonunda ödünç alan tarafından iade edilmelidir.

Ödünç veren bedelli sermaye artırımına katılma hakkını, katılacağını beyan etmek şartıyla Takasbank üzerinden de kullanılabilir. Son beyan tarihi bedelli sermaye artırım başlangıç tarihidir. Beyan son saati **16:00**, bedelli sermaye artırım son saati ise **16:15**'dir. Ödünç veren üye veya müşterileri, sermaye artırımına katılacağını beyan eder ancak, **16:15**'e kadar artırımını gerçekleştirmezse, “R” kodlu işlemler rüçhan iptal saatinde (**16:20**) iptal olur ve haklarını kaybeder.

Beyan ve artırım işlemleri kısmi yapılamaz.

Takasbank, ödünç verenin bedelli sermaye artırımına katılması halinde, serbest hesabından tahsil ettiği rüçhan hakkı tutarını aynı anda ödünç alanın serbest hesabına aktarır. Nakit aktarımının ardından ödünç alanın pay borcu, ödünç verenin ödediği katılım payı oranında artar. Ödünç alan, işlemin vadesi bedelli sermaye artırım tarihi+2 iş gününe eşit veya daha uzun ise işlemin vade sonunda başlangıçta aldığı adede ilave olarak sermaye artırımını sonucu artan adedi de getirmekle yükümlüdür. Eğer ödünç alan üye veya müşterileri sermaye artırımını sonucu artan adedi getirme yükümlülüğünü yerine getiremezse bu Prosedürün 47 nci maddesinin onikinci fıkrasında belirlenen esaslar çerçevesinde temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. İşlemin vadesinin bedelli sermaye artırım tarihi+2 iş gününden daha kısa olması durumunda ise, artan payların vadesi, bedelli sermaye artırım tarihi + ikinci iş günü olur.

Bedelli sermaye artırımını başlangıç tarihi ve kar payı tarihi aynı gün ise otomatik mahsup işlemi yapılır.

Üye ilgili hesap için otomatik mahsup işlemine katılmak istemiyorsa, kar payı ve bedelli sermaye artırım başlangıç tarihinden bir gün önce, Takasbank uygulamaları üzerinden bildirmelidir. Aksi talep edilmedikçe otomatik mahsup işlemi aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilir:

1) Kar Payı Oranı = Bedelli Sermaye Artırım Oranı

Ödünç alanın pay borcu, işlem adedinin bedelli sermaye artırım oranı ile çarpımı sonucu bulunacak adet kadar artar.

2) Kar Payı Oranı > Bedelli Sermaye Artırım Oranı

Ödünç alanın pay borcu, işlem adedinin bedelli sermaye artırım oranı ile çarpımı sonucu bulunacak adet kadar artırılır.

Ödünç alan, kar payı ile bedelli sermaye artırım arasındaki tutarı Takasbank'a kar dağıtımın olduğu gün saat **17:00**'a kadar yatırmak zorundadır. Takasbank bu tutarı ödünç alanın serbest hesabından tahsil eder ve aynı anda ödünç verenin serbest hesabına aktarır. Eğer ödünç alan üye veya müşterileri yükümlülüğünü yerine getiremezse ilgili tutar Takasbank tarafından ödünç verene aktarılır ve ödünç alana temerrüt faizi uygulanır. Temerrüt faiz oranı, aynı gün Borsa tarafından oluşturulan, kamu menkul kıymetlerinin işlem gördüğü repo- ters repo pazarlarında, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranlarından en yüksek olanının **%50** fazlası kadardır.

3) Kar Payı Oranı < Bedelli Sermaye Artırım Oranı

Ödünç alanın pay borcu, işlem adedinin kar payı oranı ile çarpımı sonucu bulunacak adet kadar artırılır. Ödünç veren sermaye artırım oranı ile kar payı oranı arasında kalan tutar için, bedelli sermaye artırımına katılıp katılmayacağını ve eğer katılıyorsa katılma oranını en geç **16:15**'e kadar Takasbank uygulamaları üzerinden Takasbank'a bildirmeli ve rüçhan hakkı ödemesini yapmalıdır. Eğer ilgili tutar için herhangi bir bildirimde bulunmazsa ödünç verenin bedelli sermaye artırım hakları, ödünç alan tarafından rüçhan hakkı kuponu olarak iade edilir. “R” kodlu işlemler, “bedelli sermaye artırım başlangıç tarihi + 3 iş günü” sonunda ödünç alan tarafından iade edilmelidir.

Takasbank ödünç verenin bedelli sermaye artırımına katılması halinde, serbest hesabından tahsil ettiği rüçhan hakkı tutarını aynı anda ödünç alanın serbest hesabına aktarır. Nakit aktarımının ardından ödünç alanın pay borcu, ödünç verenin ödediği katılım payı oranında artar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM Muacceliyet ve Temerrüt Hükümleri

Ödünç işlemlerinin muacceliyeti

MADDE 46-

- (1) Vade içermeyen ödünç işlemleri dışında ödünç alanın vadeden önce, ödünç aldığı kıymeti teslim ederek ödünç işlemini sona erdirmeyi talep etme hakkı yoktur.
- (2) Ödünç işlemlerinden doğan borçlar aşağıdaki durumlarda muaccel hale gelir:
  - a) Vadenin gelmesi,
  - b) Üyenin teminat tamamlama ve garanti fonu katkı payı yükümlülüğünü bu Prosedür'de belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirmemesi,
  - c) Bu Prosedür'ün 8 inci maddesi çerçevesinde üyenin mevcut yükümlülüklerinin Takasbank tarafından tasfiye edilmesinin kararlaştırılması,
  - ç) Ödünce konu kıymetin Tebliğ hükümleri çerçevesinde oluşturulan, kredili alım ve açığa satışı konu olabilecek kıymetler listesinden çıkarılması,
- (3) Borcun muaccel hale geldiği tarihte, aşağıda belirlenen sürelerde ve usul ve esaslara uygun olarak yükümlülüklerin yerine getirilmediği işlemler için ayrıca bir bildirimde bulunulmaksızın temerrüt hükümleri uygulanır.
- (4) Bu maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen durumun ortaya çıkması halinde, bu Prosedürün 34 üncü, 37 nci ve 42 nci madde hükümleri uygulanır.
- (5) Bu maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen durumlardan birinin ortaya çıkması halinde, ödünç alan veya verenlerin vade tarihini geçmemek kaydıyla en geç üç iş günü içinde yükümlülüklerini yerine getirmesi gerekir.
- (6) Ödünç işleminin ikinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde yazılı durumlarda vadeden önce muaccel hale gelmesi durumunda, ödünç veren üyeye vade sonuna kadar tahakkuk edecek olan ve bu Prosedür'de belirlenen şekilde hesaplanan komisyon tutarı ödenir. Bu durumda, ödünç alan üye de, bahse konu komisyon tutarını Takasbank'a ödemekle yükümlüdür.
- (7) Bu maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen durumun ortaya çıkması halinde, ödünç işleminin tasfiyesi, Tebliğ'de belirlenen süreler dikkate alınarak gerçekleştirilir. Ödünç alan üyenin yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde temerrüt hükümleri uygulanır ve yükümlülükler bu Prosedürün 47 nci madde hükümleri çerçevesinde tasfiye edilir. Bu durumda ödünç veren üyeye, ödünce konu kıymetlerin iade tarihine kadar geçecek süre için komisyon ödemesi yapılır. Bu durumda da ödünç alan üye yine bahse konu komisyon tutarını ödemekle yükümlüdür.
- (8) Muaccel hale gelen borcun, son kapama saatinde kapanmaması durumunda Takasbank tarafından bu Prosedürün 47 nci maddesinde belirlenen temerrüt faiz oranı üzerinden hesaplanan temerrüt faizi ilgili üye hesabına tahakkuk ettirilir.

Temerrüt hükümleri

MADDE 47-

- (1) Takasbank'ın mali sorumluluğuna ilişkin MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesi ile belirlenen sınırlar saklı kalmak kaydıyla ödünç işlemlerinde ödünç verene karşı sorumluluğu; işlem komisyonu, ödünce konu kıymeti vade tarihinde teslim, vade tarihinde teslim edilememesi halinde aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde piyasadan temin edilerek iade, iadenin de mümkün olamaması halinde ise yine aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan nakit karşılığı ve ödemenin yapılacağı güne kadar hesaplanacak olan işlem komisyonu ile sınırlıdır.
- (2) Temerrüt durumunda, teminatlarla ilgili her türlü tasarruf hakkı Takasbank'a aittir. Takasbank'ın, teminat olarak aldığı mal varlığı değerleri üzerindeki hak ve yetkisi hiçbir şekilde sınırlandırılmaz. Üyenin

herhangi bir sebeple tasarruf yetkisinin bulunmaması Takasbank'ın aynı hak iktisabına engel olmaz. Teminat konusu mal varlığı değerleri üzerinde üçüncü kişilerin istihkak ya da sınırlı aynı hak iddiaları Takasbank'a karşı ileri sürülemez. Takasbank, herhangi bir ihbar veya ihtarda bulunma, ilave süre verme, adli veya idari mercilerden izin ya da onay alma, teminatın açık artırma ya da başka bir yol ile nakde çevrilmesi gibi herhangi bir ön şartı yerine getirme yükümlülüğü olmaksızın ödünç işleminin teminatı olan kıymetleri, en iyi gayreti göstererek ve en iyi fiyat üzerinden organize ve/veya tezgahüstü piyasalarda satarak satım bedelinden alacağını karşılama hakkına sahiptir.

(3) Takasbank kendi nezdindeki, mütemerrit MKT üyesine ait varlıklar ile diğer hak ve alacaklar üzerinde takas, mahsup ve hapis hakkına sahiptir. Teminatların üyenin yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde yetersiz kalması halinde teminatı aşan tutar üyeden tahsil edilir.

(4) Üyeler portföy hesapları ve müşterileri adına yaptıkları ödünç alma işlemleri nedeniyle oluşan yükümlülükleri zamanında yerine getirmek zorundadırlar.

(5) Temerrüt durumunda menkul kıymetin iadesi esastır. Ödünç alanın ilgili kıymeti zamanında iade etmemesi sebebiyle Takasbank tarafından vade tarihinde kıymet teslim edilemediği takdirde ödünç verenin kıymetin bedelini talep hakkı saklıdır. Takasbank tarafından ödünce konu kıymet vade tarihini takip eden iş günü ödünç alandan, piyasadan veya temerrüt sırasından temin edilmeye çalışılır. Bu amaçla ödünç alana vade gününü takip eden iş günü saat **11:30'a** kadar temerrüt hükümleri saklı kalmak üzere borçlu olduğu kıymeti teslim için süre verilebilir. Verilen süre sonuna kadar temerrüt halinin sona erdirilmemesi halinde, Takasbank tarafından, temerrüdü sonlandırmak amacıyla Borsa İstanbul Pay Piyasası'nda "Temerrüt Sırası" açtırılabilir ve işleme açılan temerrüt sırasında aynı gün valörlü (T+0) işlem yapılmak üzere Borsa İstanbul Pay Piyasası'na emir iletilebilir. Emrin gerçekleştirilebilmesi için takas borcu karşılığı bloke edilen alacaklarının yanı sıra üyenin işlem teminatı ve garanti fonu katkı payı tutarları kullanılabilir. Kıymet kısmen veya tamamen temin edildiği takdirde en geç **iki iş günü** içerisinde ödünç verene iade edilir. Kıymetin temerrüde düşen üyeden, piyasadan veya temerrüt sırasından temin edilemediği veya kısmen temin edildiği durumda, ödünç veren tarafından kıymetin piyasa bedelinin vade gününde veya ertesi iş günü saat **16:00'a** kadar yazılı olarak talep edilmiş olması şartıyla vade tarihini takip eden gün saat **16:30'da** ödünç verenin hesabına teslim edilemeyen miktarın bedeli kadar ödeme yapılır. Ödenecek tutarın hesaplamasında vade günü sonunda ilgili kıymet için hesaplanan piyasa değeri esas alınır.

(6) Vade tarihinde kıymetin Takasbank tarafından ödünç verene iade edilemediği durumda ödünç verence nakit bedel talep edilmez ise Takasbank en iyi gayreti göstererek ilgili kıymeti piyasalardan veya temerrüt sırasından vade tarihini takip eden üç iş günü içinde temin etmeye çalışır. Söz konusu süre içerisinde kıymet temin edilemez ise, ödünce konu kıymetin temin edilemeyen kısmının, vade günü ile takip eden üçüncü **iş günü** sonuna kadar geçecek günlerde oluşan en yüksek ağırlıklı ortalama fiyattan hesaplanan piyasa değeri, ödünç verenin hesabına alacak kaydedilerek ödünç işlemi sonlandırılır.

(7) Kıymet borcu kapanana kadar, ödünç verene temerrüt tutarı üzerinden, işlemin komisyon oranı ile hesaplanacak komisyon ödemesi yapılır. Söz konusu işlem komisyonu oranı, temerrüt döneminde Takasbank tarafından ödünç alandan alınacak temerrüt faiz oranını geçemez.

(8) Ödünç verenin alacağını Takasbank tarafından nakit olarak ödenmesi halinde ödünç alanın borcu da nakde dönüşmüş olur. Ödünç borcu nakde dönüştükten sonra ödünç alan söz konusu nakdi bu maddenin onikinci fıkra hükmü çerçevesinde hesaplanacak olan temerrüt faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdür. Ödünç alanın, borcun nakde dönüşme tarihine kadar geçecek süre için ödenmesi gereken temerrüt faizi ile işlem komisyonuna ilişkin bu Prosedür'de belirlenen yükümlülükleri saklıdır.

(9) İlgili üye veya müşterilerinin temerrüt durumu ortadan kalkıncaya kadar ileri valörlü işlemlerinin takası gerçekleşmez. Saat **15:30'a** kadar temerrüt kapanmazsa Takasbank ödünç verene ödünç verdiği kıymeti vadesinden önce iade etmek yetkisini haiz olduğu gibi, işlemin vadesine kadar işleyecek olan komisyonları da ödemekle yükümlüdür. Diğer yandan temerrüde düşen üyeye ödünç aldığı kıymet teslim edilmez. Temerrüde düşen üye hesaplanacak işlem komisyonu tutarını ve temerrüt faizini ödemekle yükümlüdür.

(10) Takasbank, borcun kısmen veya tamamen ifa edilmemesinden dolayı temerrüt faizini aşan bir zarara uğramışsa, bu zarar üye tarafından tazmin edilir. Temerrüt süresince işlem komisyonu ödemesine devam edilir.

(11) Temerrüt süresince, üye temerrüde neden olan hesapları için ÖPP'de işlem yapamaz. Üyenin temerrüde neden olan hesaplara ait teminatlarına bloke konulur ve bu hesaplardan teminat çıkışına izin verilmez. Takasbank gerekli gördüğü durumda temerrüdün niteliğini dikkate alarak üyenin kendi adına veya diğer müşterileri adına risk artırıcı işlem yapmasını ve/veya üyenin kendi hesaplarında bulunan teminat fazlalarının çekilmesine de izin vermeyebilir.

(12) Kıymet temerrüdüne düşen üye, aşağıda belirlenen esaslar çerçevesinde temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür:

a) Vadesi gelen ödünç borçlarının son kapama saati **17:00** olup bu saat itibarıyla halen borç bakiyesi bulunan üye, temerrüde düşer. Temerrüde düşülen gün ödünç borcu **17:30'a** kadar kapatılırsa, temerrüt faiz oranı, aşağıda belirtilen faiz ve komisyon oranlarından en yüksek olanının **%50** si kadar olup, temerrüt faiz tutarı, temerrüde konu borcun piyasa değeri üzerinden 1 günlük hesaplanarak tahakkuk ettirilir.

- Aynı gün Borsa tarafından oluşturulan, kamu menkul kıymetlerinin işlem gördüğü repo-ters repo pazarlarında oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranı,
- TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranı,
- Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranı,
- Temerrüde konu sözleşmenin komisyon oranı,
- Temerrüde düşülen tarihte, temerrüde konu kıymetin ÖPP'de gerçekleşen sözleşmelerinin (özel emirle gerçekleşenler hariç) ağırlıklı ortalama komisyon oranı.

b) Ödünç borcu, temerrüde düşülen gün saat **17:30'dan** sonra kapatılırsa, temerrüt faiz oranı, aşağıda belirtilen faiz ve komisyon oranları arasından en yüksek olanı olarak uygulanır.

- Aynı gün Borsa tarafından oluşturulan, kamu menkul kıymetlerinin işlem gördüğü repo-ters repo pazarlarında oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranının **iki katı**,
- TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranının **iki katı**,
- Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranının **iki katı**,
- Temerrüde konu sözleşmenin komisyon oranı,
- Temerrüde düşülen tarihte, temerrüde konu kıymetin ÖPP'de gerçekleşen sözleşmelerinin (özel emirle gerçekleşenler hariç) ağırlıklı ortalama komisyon oranı.

Temerrüt faiz tutarı, temerrüde konu borcun piyasa değeri üzerinden temerrüt süresi boyunca geçen gün sayısı kadar hesaplanarak tahakkuk ettirilir.

(13) Temerrüdün kapatıldığı günden sonraki günün tatil olması durumunda, tatil günleri için de faiz alınır.

(14) Takasbank tarafından temerrüde düşen üye hakkında MKT Yönetmeliğinin Beşinci Bölümü ile Prosedürün temerrüt hükümlerinin tatbiki sonrasında oluşan ve temerrüde düşen Üyeye ait teminat ve garanti fonu katkı paylarıyla karşılanamayan açıklar Takasbank ve diğer Üyelerin zararı olarak tanımlanır ve MKT Yönetmeliği'nin 36 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan sıra ile üstlenilir.

(15) Mütemerrit Üyeye ait teminat ve garanti fonu katkı paylarından varsa henüz kullanılmamış bölümler ile söz konusu üyenin takibinden sağlanacak kaynaklar öncelikle, eğer varsa Üyenin yükümlülüklerinin tasfiyesi için temin edilen borçların kapatılmasında ve kullanılmışsa MKT Yönetmeliği'nin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi uyarınca taahhüt edilen sermayenin ikamesinde kullanılır. Kalan bakiyeden ilk önce temerrüde düşmemiş olan Üyelerden alınan ilave garanti fonu katkı payları, sonra da temerrüde düşmemiş Üyelerin yatırılmış garanti fonu katkı payları iade edilir. İade oransal olarak yapılır. Takasbank sermayesinden karşılanan bölüm de dâhil olmak üzere temerrütten kaynaklanan tüm asli ve fer'i yükümlülükler tasfiye olmadan, Takasbank tarafından mütemerride herhangi bir ödeme veya iade yapılamaz.

(16) Takasbank, MKT Yönetmeliğinin 36 ncı maddesi çerçevesinde karşılanmış risklere tahsis edilen sermayenin temerrüt nedeniyle kullanılması durumunda eksilen miktarı, bir ay içinde tamamlar. Bir yıllık sürede bu şekilde tamamlanacak tahsis edilen sermaye miktarı dönem başında belirlenen miktarı aşamaz. Eksilen sermayenin tamamlanmasına kadar geçecek bir aylık sürede tekrar temerrüt yaşanması halinde varsa tahsis edilen sermayeden arta kalan kısım kullanılır. Yetersiz kalan bölüm için temerrüde düşmemiş Üyelerin garanti fonuna başvurulur. Sermayenin yeniden tamamlanması, kullanılmış garanti fonu katkı paylarının iadesini gerektirmez.

İşlem komisyonu temerrüdü ve mali cezalar

MADDE 48-

(1) Vade günü veya bir aydan uzun vadeli işlemler ile vadesiz işlemlerde ay sonu itibarıyla tahakkuk ettirilen işlem komisyonu, tahakkuk günü saat **17:00** itibarıyla ödenmez ise komisyonun ödenmeyen kısmı için komisyon alacaklısı olan üyeye Takasbank tarafından ödeme yapılır ve temerrüt faizi işletilmeye ve temerrüt hükümleri uygulanmaya başlanır.

(2) İşlem komisyonunun **17:00** itibarıyla ödenmemesi durumunda üye temerrüde düşer.

a) Temerrüde düşülen gün işlem komisyonu borcu **17:30'a** kadar kapatılırsa, temerrüt faiz oranı; aynı gün Borsa tarafından oluşturulan, kamu menkul kıymetlerinin işlem gördüğü repo-ters repo pazarlarında, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranlarından en yüksek olanının **%50** si kadar uygulanır.

b) İşlem komisyonu borcu, temerrüde düşülen gün saat **17:30'dan** sonra kapatılırsa, temerrüt faiz oranı, aynı gün Borsa tarafından oluşturulan, kamu menkul kıymetlerinin işlem gördüğü repo-ters repo pazarlarında, TCMB Bankalararası Para Piyasası'nda veya Takasbank Para Piyasası'nda oluşan bir gecelik ağırlıklı ortalama faiz oranlarından en yüksek olanının **iki katı** kadar olup, temerrüdün kapatıldığı günden sonraki günün tatil olması durumunda, tatil günleri için de faiz alınır.

(3) İşlem Komisyonu temerrüdü süresince, üye kendisi ve müşterileri hesaplarına ÖPP'de işlem yapamaz. İlgili üye ve müşterilerinin temerrüt durumu ortadan kalkıncaya kadar ileri valörlü işlemlerinin takası gerçekleşmez. Saat **15:30'a** kadar temerrüt kapanmazsa, Takasbank ödünç verene ödünç verdiği kıymeti vadesinden önce iade etmek yetkisini haiz olduğu gibi, işlemin vadesine kadar işleyecek olan komisyonları da ödemekle yükümlüdür. Diğer yandan işlem komisyonu temerrüdünü kapamayan üyeye ödünç aldığı kıymet teslim edilmez. Temerrüde düşen üye hesaplanacak işlem komisyonu tutarını ve temerrüt faizini de ödemekle yükümlüdür.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Olağanüstü durumlarda alınacak tedbirler

MADDE 49-

(1) Takasbank, ÖPP'nin işlerliği ve güvenilirliğinin olumsuz etkileneceğini öngördüğü olağanüstü durumların varlığı halinde alınacak önlemleri belirlemeye ve bu önlemleri uygulamaya yetkilidir. Söz konusu durumlarda MKT Yönetmeliği'nin 48 inci maddesi ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan tedbirlerden uygun olanlarının yanı sıra işlem saatlerinin değiştirilmesi, emir iletiminin durdurulması, işlemlerin iptali, vadelerin değiştirilmesi ve diğer her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

Disiplin hükümleri

MADDE 50-

(1) Bu Prosedür'de belirlenen yükümlülüklerle uymayan üyeler hakkında MTK Yönetmeliği'nin yedinci bölümünde yer alan disiplin hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 51-

- (1) Borsa İstanbul A.Ş. payları, Borsa İstanbul A.Ş.'nin alım garantisinin devam ettiği sürece teminat olarak kabul edilir.
- (2) Bu prosedürün 33 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen sürdürme seviyesi oranına ilişkin güncellemeler Genel Mektup ile duyurulur.
- (3) *(Eklenen: 19.06.2023 tarihli ve 1889 sayılı Genel Mektup ile)* Bu prosedürün 38 inci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen sabit garanti fonu katkı payı tutarı, 2023 yılı Temmuz ayı garanti fonu katkı payı hesaplamalarından itibaren 50.000 TL, 2023 yılı Ekim ayı garanti fonu katkı payı hesaplamalarından itibaren ise 100.000 TL olarak geçerli olacaktır.

Yürürlük

MADDE 52-

- (1) Bu Prosedür yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 53-

- (1) Bu Prosedür hükümlerini Genel Müdür yürütür.